

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII

Birželis — June 27, 1973

Nr. 49

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DANGUJ IR ŽEMĖJ

Pasisekimų ir nepasisekimų mišrainėje

Pereitą penktadienį iš 'Skylab' į žemę grįžę astronautai dar kartą pademonstravo JAV techninį pranašumą. Tai kas pradžioje neįvyko pagal planą, pačiame danguje buvo ištaisyta žmonių. Likimo ironija tačiau norėjo, kad to pasisekimo džiaugsmas būtų sudrumstas tam asmeniui, kuris simboliškai galėjo juo daugiausiai pasinaudoti: prezidentui Nixonui.

Tiesa, jis priėmė astronautus savo pašonėje turėdamas patį Sovietijos valdovą Brežnevą. Tačiau ir toks triumfo momentas neleidžia atskratyti nemalono minčių: kaip tokios pranašios tautos prezidentas galėjo prileisti prie tokių kvailių klaidų, kokios buvo padarytos Watergate aferoje? Kaip atsitiko, kad tokie efektyvūs jauni žmonės, kuriais apsistatė prezidentas, rimčiau neapsvarstė rizikos, kuri buvo susijusi ir kaikiuriais priešrinkiminiais sumanymais? Kaip galima buvo nepagalvoti, kas atsitiks nepasisekimo atveju? Kiek žmonių dėl to neapdairumo sugadino savo karjeras!

Tiesa, praėjus savaitę Watergate aferos vietas nagrinėjimas senato specialios komisijos posėdžiuose buvo sustabdytas. Tam, kad nesukliudžius prezidentui derėtis su Brežnevu! Tačiau ką tuose posėdžiuose turėjo pasakyti buvęs prezidento juriskonsultas Dean III, buvo vistiek paskelbta laikraščiuose. Gelbėdamas savo kailį, Dean teigia, kad jo pastangos suimtiesiems, t.y. kad jie prisiimtų kaltę, nutytydami tuos, kurie jiems tą uždavinį pavedė ir už tai sumokėjo, buvo prezidento tiesioginiai ar netiesioginiai palaimintos. Žinia, prezidentui rūpėjo, kad tas skandalas neišsiplėstų, bet ar tas jo rūpestis praktiškai privedė prie nusikaltimo, atsakymo dar nežinome.

Savaime aišku, kad

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Nixonui padėtis nebuvo paslaptis Brežnevui. Jis turėjo jausti, kad atvykdamas tokiu momentu į JAV, jis praktiškai padeda Nixonui. Iš kitos pusės jo susitikimo su Nixonu rezultatai nekaltaba už tai, kad jis jų nebūtų paskiekęs kitu, Nixonui palankesnu metu.

Idomu kad Brežnevo susitikimas Amerikoje buvo šaltokas ne dėl to, kad Nixono populiarumas yra pasiekęs iki šiol žemiausio laipsnio, bet dėl paties Brežnevo neišspręsto 'žydų klausimo'. Nebūtų to klausimo, apie jį čia būtų daug daugiau rašoma ir kalbama. Dabar senatas yra žydų emigracijos klausimą susijęs su 'didžiausio palankumo' statuso suteikimu Sovietų Sąjungai.

Čia vėl susiduriame su likimo ironija. Nixono - Brežnevo susitikimas simbolizuoja JAV - Sovietijos santykių pasikeitimą. Iš konkurentų dvi super valstybės virsta talmkininkais. Tai, žinoma, palaidoja viltis visų tų, kurie laukė greitų permainų jėga. Bet kiek tokių liko po 30 metų? Faktinai prie permainų atveda greičiau atlydis, bet ne konfrontacija. Caro režimas sugriuvo netuometu, kai jis buvo žiauriausias, bet tik tada, kada daugiausiai subliberalėjo ir Rusijos imperija virto konstitucine monarchija. Faktas, kad Brežnevas ieško vakariečių talkos dkiniam sektoriuje, dar nereiškia, kad Kremlius oficialiai atsisako nuo komunizmo tikslų. Oficialiai tačiau ir šiandien Katalikų Bažnyčia save skaito neklaidinga, bet tas jau neklaido ir jos dvasininkams bendrauti su kitų tikybų kolegomis.

Žinia, gali būti, kad Kremlius, pasinaudojęs kapitalistų talka vėl parodys savo žiaurų veidą, daugiau šansų tačiau yra, kad syki pradėjus daugiau rūpintis savo pavaldinių gerove, bus sunku susilaikyti nuo nuolai-

dų jiems ne tiek materialinėje bet ir dvasinėje srityje. Už tat vargu ar yra prasmės Brežnevui statyti tokius reikalavimus, kaip leisti visai laisvą emigraciją, kurių jis negali priimti savęs neužduydamas. Brežnevo politikos nepasisekimas tik padidins visų tautų žmonių vargą Sovietijoje.

Bet su paprasta logika galima triumfuoti tik danguje, žemėje jos laikytis daug sunkiau. Brežnevo garbei ir Nixono naujai buvo sustabdytas Watergate liudininkų parodymų transliacija per televiziją. Bet iš toliau pažiūrėjus, Watergate kalba už amerikėnės sistemos stiprumą, o ne silpnumą. Turbūt ne vienam pasaulio krašte išskyrus gal D. Britaniją, tos aferos toks smulkus nagrinėjimas būtų neįmanomas. Valdžios orumo išlaikymui ji būtų vienaip ar kitaip paslėpta. Tik JAV gali leisti sau tokią prabangą ir tai reiškia ne jų silpnumą, bet pranašumą.

NAUJI LITUANISTIKOS INSTITUTO NARIAI

Lituanistikos Instituto prezidiumas praneša, kad Instituto Tarybos balsavimu mirželio 18 dieną 22 asmenys išrinkti tikraisiais LI nariais.

Istorijos skyriun išrinkti: dr. Marija Krasauskaitė iš Chicagos, dr. Vladas Krivickas iš Brooklyn, dr. Romas J. Misiūnas iš William kolegijos, Mass. ir dr. Jonas A. Račkauskas iš Chicagos State universiteto; Kalbos skyriun: dr. Gordon B. Ford, Jr. iš Northwestern univ., dr. Benj. Jėgers iš Northern Illinois univ., dr. Janina Rėklaitienė iš Univ. of Illinois; Literatūros skyriun: dr. Birutė Čipliauskaitė iš Univ. of Wisconsin, Vytautas A. Jonynas iš Montrelio universiteto, dr. Kęst. Keblys iš Southfield, Mich., dr. Viktorija Skrupskelytė iš Oberlin kolegijos;

Tautotyros ir kraštotyros skyriun: Elena Bradūnaitė iš Univ. of California, dr. Stasys Goštautas iš Willesley kolegijos, dr. Mind. Nasvytis iš Cleveland State univ., Aleksandras Pakalniškis iš Chicagos, Rimas Paulionis iš Siilverthorn Coll. Inst. Toronte, dr. Romas Vaštokas iš Trent univ. Ontario, dr. Joana Vaštokienė iš Trent univ. Ontario;

LIETUVOS PILIAKALNIAI -- senovės pilių ir įtvirtintų gyvenviečių liekanos -- yra vieni gražiausių mūsų archeologijos paminklų. Jie ne tik puošia Lietuvą, bet, tarsi, šimtamečiai metraščiai, pasakoja Lietuvos istoriją nuo seniausių laikų, apie kuriuos nekaltaba nei rašytiniai šaltiniai, nei padavimai. Viršuje nuotraukoje Jurgaičių piliakalnis, Meškučių vlsč., Šiaulių apskr., žmonių vadinamas Kryžių kalnu arba Šventkalniu dėl ten pastatytų kryžių. 1900 m. jų buvo 130, 1902 -- 155, 1922 tik 50, bet 1938 jų buvo 400, 1955-57 kryžių skaičius, kaip rašo Lietuvių Enciklopedija, kalne dar padaugėjo, nes juos čia statę grįžę iš Sibiro lietuviai. Kalne žmonės nelaidojami, bet kryžiai statomi ligonių, negaluojančių ir nelaimingųjų. Vieta laikoma stebuklinga, pasakojama, kad daug žmonių padarę apžadus, išgydave. Legendos sako, kad senovėje čia buvusi bažnyčia, perkūno sugriauta ir smėliu užnešta. Kalno ilgis yra 210 pėdų, plotis 180 pėdų ir iš trijų pusių apsuptas pelkėtos žemumos. Ar šie kryžiai kalne yra ir šiandieną, nėra tikrų žinių. Buvo rašyta, kad komunistai kryžius išvertė.

IR VOKIEČIAI TURI 'WATERGATE'!

M. SARGENIS

Mums ši afera įdomi keliais atžvilgiais. Pirmia, moraliniu atžvilgiu, Vokiečių televizija, daugiausia socialdemokratų panaudojama propagandai, kurį laiką skonėjosi Watergate aferą. Tačiau pasirodo, kad puodas katilą vainoja, bet abu labai tokiu. Skirtumas tik tas, kad Amerikoje ir Anglijoje dėl "call-girls" tuoj keletą atsakingų politikų atleido, o Vokietijoje nusikaltimo įtariamą partijos atsakingą politiką palaiko ir gina socialdemokratų frakcijos šefas Wehner. O jei paaiškės, kad Wienand yra kaltas, ar Wehner ir privaleis trauktis?

Maža garbės daro J. Steiner ir krikščionims demokratams, kada paaiškėjo, kad Steiner yra ne tik išdavikas, bet ir Rytų Vokietijos agentas. Jis taip pat anksčiau dirbo prancūzų saugumui, o pastaruoju metu buvo dvigubas agentas: Vakarų ir Rytų Vokietijos. Jis dabar didžiuliasi, kad jis padarė istoriją, bet jis nenuvokia, jog jis pakenkė ne Barzel, o visos Vokietijos ateitį.

Kurį laiką "Quick" slepiamas ir Austrijoje laikomas, ši šeštadienį J. Steiner Muenchenė buvo Bonnos saugumo policijos suimtas. Dėl jo aferos yra sudaryta parlamento komisija, kuri tirs ne tik Steiner, bet apskritai buvusio parlamento papirkimų galimybes. Komisiją sudaro 4 socialdemokratai, 4 krikščionys demokratai ir 1 liberalas. Ar komisija pajėgs surasti tiesą, antrą išdaviką ir daugiau moralinių iškrėpėlių, paaiškės gal tik rudenį ar kitais metais.

BYLA DEL "PAGRINDINĖS SUTARTIES".

Pagrindinė sutartis, kuri nustato dviejų Vokietijos valstybių

santykius, yra abiejų parlamentų priimta. Būdinga, kad Rytų Vokietijos "parlamentas" šią sutartį priėmė visais balsais su dideliu džiaugsmu. Tai reiškia, kad ši sutartis Rytų Vokietijai yra didžiausias laimėjimas. Taip pat pažymėtina, kad R. Vokietijos užsienio reikalų ministris Otto Winzer, komentodamas šios sutarties tekstą, užakcentavo, jog dviejų suverenių Vokietijos valstybių pripažinimas yra tarptautinis juridinis ir galutinis aktas.

Nors Krikščionių Demokratų partijos dauguma Bundesrate kapituliavo dėl šios sutarties, tačiau CSU vadai išskėlė bylą Konstituciniame teisme Karlsruhe. Faktinai šią bylą išskėlė Bavarijos vyriausybė, A. Goppel vadovaujama, tačiau už Goppel po čių stovi CSU šefas Strauss. Taigi, ko neišdrįso padaryti nei Barzel, nei Carstens, nei Kohl, tai išdrįso F. J. Strauss. Beabejo, reikia spėti, kad greičiausiai šią bylą Bavarijos vyriausybė pralaimės, bet ji paliks Vokietijos istorijoje pėdsaką, jog buvo politikų, kurie Vokietijos valstybės vieningumo idėją ir tautos interesus gynė iki galo.

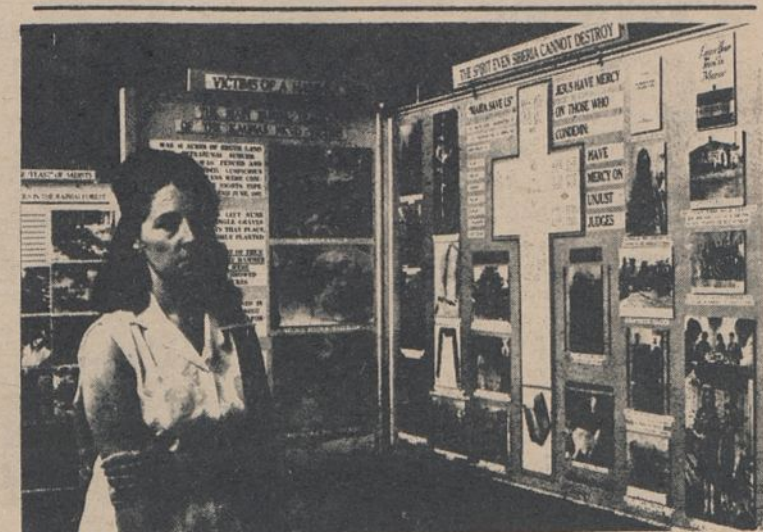
Konstitucinis teismas privaleis išspręsti klausimą, ar pagrindinė sutartis neprieštarauja Vokietijos konstitucijai, kurioje yra pažymėta jog Vokietija sieks laisvę suvienijimo ir tautos apsisprendimo. Nors teismas sprendimą žada paskelbti tik liepos gale, bet vyriausybė jau birželio 2 numato pasikeisti su Rytų Vokietija sutarties įsigaliojimo notomis. Taigi, teismas gali ką nori spręsti, o mes darome, kas mums, vyriausybei, patinka.

NAUJOS GALVOS

Praėjus savaitę pasibaigė Vok. Krikščionių Demokratų partijos (Nukelta 12 psl.)

Lietuvos gen. konsulė Chicagoje J. Daužvardienė kalba genocido parodos atidaryme. Už jos stovi vysk. V. Brizgys, J. Vaičiūnas ir kleb. kun. A. Zakarauskas. V. Noreikos nuotrauka

Dail. Dalia Kolbaitė, genocido parodoje, kuri buvo sukurta jos a. a. tėvelio Zenono Kolbos rūpesčiu ir neįsivaizduojamu kelių žmonių darbu.

KLEVO LAPO ŠALY

PRANYS ALŠENAS

VIEŃIAŠA PRIMADONA MONTREALYJE

Daugiau kaip per dvi dešimtį metų Jonas Kardelis ir Elžbieta Kardešienė Montrealyje buvo itin gražus ansamblis. Jis geras žurnalistas ir redaktorius, ji — visapusiškai pasiruošusi — gražiabalsė operos primadona. Kaip operos solistė — ji lyriškai kolirafinis sopranas, savo balsą reikiama paruošusi ir ištačiusi į reikiamas vėžes.

1918 m. vos Lietuvos laisvės saulei prašvitus, ji grįžo Lietuvon. Grįžusi Dusetų valsčiuje ruošė spektaklius ir vedė chorą. 1923-30 m. tęsė studijas Lietuvos valstybinėje konservatorijoje, kur baigė dainavimo (V. Grigaitienės) klasę ir gavo mokytojamą specialybę. Be to, išėjo kursas — fortepiono (V. Žadeikio), harmonijos (J. Bendoriaus), kompozicijos ir instrumentacijos (J. Gruodžio), dirigavimo — (Martinonio) ir operos klasė. 1932-34 m. specializavosi Romoje. Tai toks buvo jos kelias į operos primadonas. Iš viso ji dainavo 22 operose (apie 600 spektaklių). Tretyje — Vokietijoje taip pat buvo dainų viršūnė ir šiaip Atlanto koncertavo visoj eilėj Kanados ir JAV miestų. Montrealyje turi muzikos studiją, kur dėsto mas dainavimas, fortepionas, teorija.

Susivedę su J. Kardeliu — jie begaliniai sutapo savo būdais, potraukiais, kaip anglaipasaikytų "hobbies" ir, beveik specialybėmis. Mat pradžioje atsikūrusios Lietuvos, labai trūkstant muzikalių žmonių, netgi ir J. Kardelis vargoninkavo vienoj parapijoj ir vedė chorą.

Gi atsidėjus jam vien tik laikraštininko ir redaktoriaus darbu, ir patį E. Kardešienė yra parašiusi nemažai (ir gana gerų) reportažų. Beje, čia dar pridurtina, jog a. a. J. Kardelis — buvo itin geras muzikinių recenzijų autorius.

Ir, štai, po truputį daugiau kaip dvidešimt metų bendro gyvenimo šiaip Atlanto, Montrealyje, visą laiką vienam redaguojant "Nepr. Lietuvą", kiti — vedant muzikos studiją, negalėjęs liškimas ėmė ir išskyrė juos — a. a. Joną patalpindamas mažiukoje "nameilyje" — urnoje Chicago Lietuvos tautinėse kapinėse, o ją — palikdamas

Ir vokiečiai...

(Atkelta iš 1 psl.)

erzelis dėl vadovybės, Partijos delegatai Bonnoje išsitrinko naują pirminką ir naują prezidentą. Pirminku išrinktas Rheinland-Pfalz krašto min. pirm. dr. Helmut Kohl, 43 m. Jis gavo 520 balsų iš 601 delegato. I naująjį prezidentą išrinkti: G. Stoltenberg, H. Filbinger, H. Katzer, Koeppler ir ponis Wex, Gen. sekretoriumi išrinktas prof. K. Biedenkopf, 43 m. Turint galvą, kad dr. H. Kohl yra geras administratorius, pulkus psichologas ir patyręs organizatorius, reikia spėti, jo jis sugebės partiją suvienyti, sustiprinti ir jos įtaką vokiečių visuomenėje išplėsti.

A. A. Jono Kardelio dabartinis "namelis" Chicagoje lietuvių tautinėse kapinėse.

Montrealyje vienišą, vienišą...

Neseniai savo skiltyje "Klevo lapo šaly" parašiau rašinį "Montrealis be J. Kardelio". Gegužės 7 d. gavau E. Kardešienės laišką, kuriame, tarp kita ko, rašo:

Nežinau kokiais žodžiais galėčiau išreikšti Tamstai mano didžiulį padėką už straipsnį, skirtą a. a. J. Kardeliui Dirvoje 31 numeryje, kurį man davė pasiskaityti ponia J. Baltunienė tik vakar. Jono nebėra, tad ir aš nebeturiu galimybės skaityti visus lietuviškus laikraščius, kaip anksčiau.

Ačiū Jums širdingiau siai už šį straipsnį ir už tą, kurį parašėte prieš ketverius metus.

Jūs teisybę rašote, kad mirus Jonui, "Nepr. Lietuvoj" "spraga nėra tinkamai užpildyta". Jums tai ir prieš ketverius metus buvo aišku, nes savo nekrologe teigėte, jog: "baisu pagalvoti, kaip gi bus Montrealis be Kardelio"...

Už menkutį atlyginimą Jonas redakcijoj dirbo, vos galą su galu sudurdamas namie, todėl jis Jums ir rašė, kad niekuomet neturės namų — "gal užteks tik urnos"... Taip tikrai ir atsitiko. Siunčiu Tamstai tą Jono "namelį", apie kurį jis Tamstai rašė...

Gi dr. H. Nagys man kartą pasakė: "Mes tik dabar supratom, kodėl Kardelis visas dienas ir iki vidurnaktų dirbdavo redakcijoj. Šitaip dabar niekas nedirbs ir nesikankins"...

Šitaip pasibėdavojus, dar kartą dėkoju Tamstai už visus gerus ir gražius žodžius, parašytus a. a. Jono atminimui. Ačiū—achiū širdingai!

Su pagarba

E. Kardešienė

LIETUVĖS TARPTAUTINĖJE MOTERŲ KONVENCIJOJE

Lietuvių Moterų Klubų Federacija kovodama dėl Lietuvos laisvės, vartoja svarią dokumentacinę literatūrą, įrodančią brutalią Sovietų Lietuvos okupaciją, žmogaus teisių pažeidimą. Tokia literatūra buvo plačiai paskleista š. m. birželio 3-7 d. General Federation of Women's Clubs 82-je metinėje konvencijoje, vykusioje istoriniame Baltimorės mieste, Maryland valstijoje.

Konvencijoje be ginčų buvo priimta rezoliucija Nr. 78/1953, vadinama FOREIGN POLICY RESOLUTION, kurioje pabrėžiama, kad kiekviena tauta turi teisę tvarkytis pagal savo pasirinktą valdymosi formą ir ekonominę sistemą, ir bet kurios valstybės kesinimasis primesti kitai valstybei savo valdymosi formą yra smerktina. Šios rezoliucijos turinys ir nuotaika labai palanki lietuviams, kovojantiems dėl Lietuvos išlaisvinimo ir okupuotai lietuvių tautai, siekiančiai išsilaivsinimo.

Konvencija praėjo religinėje patriotinėje nuotaikoje. Kiekvieną dieną atvykavo nauji paskaitininkai — įvairių sričių intelektualai, dvasiškai, jaunimo atstovai. Didelį įspūdį paliko jaunimo pranešimai apie jų aktyvius pasireiškimus Amerikos gyvenime, 90% Amerikos jaunimo yra Amerikos geresnio rytojaus kūrėjai — tai sveikoji Amerika. Veikliausia GFWC organizacijos dalis tai jos juniorių klubai, 26-40 metų amžiaus jaunos moterys. Jos steigia savo apylinkėse vaikų knygynus, teatrus, piešimo studijas, organizuoja neįgaliajoms vaikams skiepimo nuo ligų savaites, sukuria didelius fondus ligų tyrimams ir t. t.

Kadangi šioji konvencija nebuvo rinkiminė, tai tarptautinių klubų pranešimų žodžiu nebuvo. Tarptautiniai klubai buvo paprašyti iki tam tikro termino pristatyti savo pranešimus raštu, ne daugiau 100 žodžių. Šie pranešimai buvo atspausdinti ir išdailinti konvencijos dalyviams. LMKF savo trumpame raštiškame pranešime apibūdino savo organizacijos pagrindinius tikslus, kurie yra: savo kultūros puoselėjimas ir kova už lietuvių tautos išlaisvinimą iš Sovietų okupacijos, Federacijos klubai remia lituanistines mokyklas, palaiko šokių ir dainų ansamblius, organizuoja parodas ir t. t. Šiuo metu LMKF narės aktyviai reikią lietuvių tėvų pranciškonų ir bendruomenės \$800,000 projekte Jaunimo Kultūros Centro New York'e statybą vykdyti. Taipogi buvo prašoma paramos ir pritarimo lietuvių kovai už pavergtos Lietuvos išlaisvinimą.

Svarbi lietuvių konvencijos diena buvo birželio 6-ji, nes tą dieną vyko Tarptautinių klubų banketas, kurio metu kalbėjo Gen. David Winn buv. Hanojaus belaisvis, Jam Lietuvos byla yra žinoma ir ji yra lietuvių kovos rėmėjas. Dar kalbėjo Julia Eisenhower, rašytojas Solomon Rizk. Į banketą atvyko ir daugiau lietuvių. Tą vakarą mūsų buvo 17, iš Washingtono atvyko Ona Kajeckienė, Lietuvos Atstovų žmona. Ji buvo GFWC prezidentės Mrs. Kermit V. Hangan viešnia, ir pasodinta prie

garbės svečių stalo, Washingtono klubo pirm. Aldona Bačkaitienė ir S. Bačkaitis, Washingtono klubo valdybos narės: Genė Genienė, Laima Pilaterienė, Luisa Jurkienė ir Gražina Krivickienė korespondentė prie Baltųjų Rūmų. Iš Hartfordo klubo atvyko Elena Banevičienė ir Apolonia Vitkuvienė. Iš New Jersey klubo pirm. Ona Karašienė ir Aldona Čekienė — LMKF valdybos sekretorė. Iš Waterburio klubo pirm. Danutė Venclauskaitė, kuri banketo metu Julijai Eisenhower užmovė ant rankos gražiausią gintarinę apyrankę. Bankete dalyvavo dar rašytojas ir Baltimorės garbės pilietis Nadas Rastenis su žmona, Lietuvių, pasipuošusių tautiniais rūbais, buvo pirmos iškvistos pereiti ilgą estradą palei garbės svečių stalą.

Nuo pat pirmos dienos konvencijoje dalyvavo LMKF pirm-kė Irena Banaitienė, kuri buvo oficialioji lietuvių moterų atstovė. Pabaltijo Moterų Tarybai atstovavo jos pirmininkė Regina Žymantaitė. Dar iš New Yorko dalyvavo Galia Žilionienė, GFWC pareigūnė prie Jungtinių Tautų, kuri tarptautinių reikalų darbo posėdyje padarė pranešimą apie Jungtines Tautas.

Gili padėka reiškia Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui už LMKF Federacijai paskirtą knygą: SSSR — GERMAN AGGRESSION AGAINST LITHUANIA. Šią knygą LMKF padovanojo General Federation of Women's Clubs bibliotekai, su užrašu: Ši dokumentarinė knyga padaro kaip Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę buvo sunaikintos Stalino — Hitlerio sustarimu. Vlikui ačiū už 600 knygų: LITHUANIA, HOW MUCH DO WE KNOW ABOUT HER.

Nuoširdi padėka tenka ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybai už A. Gečio Federacijai pristigius 250 egz.: THE VIOLATION OF HUMAN RIGHTS IN SOVIET OCCUPIED LITHUANIA.

Konvencijoje dar buvo išdailinta LMKF knyga THE LITHUANIAN WOMAN ir taipogi Federacijos išleistas mažesnis leidinėlis konvencijos progai. Dar išdalinome lapais rezoliuciją Nr. 416 Europos Tarybos rezoliuciją Nr. 189.

Taigi, šį kartą turėjome apšči mums sudovanotos informacinės literatūros, kurią išdalinome konvencijoje. Širdingas ačiū!

Irena Banaitienė

FLORIDA

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINEJIMAS

Š. m. birželio 16 d. Lake Worth Lietuvių Klubu valdyba surengė tragiškojo birželio minėjimą.

Šv. Mišias bažnyčioje atnaušavo kun. A. Senkus, pareiškdamas, kad jos atnaušijamos už birželio mėn. rusams komunistams okupavus Lietuvą nužudytus lietuvius, už išstremtus į Sibirą ir ten mirusius, už kovojus su okupantais žuvusius partizanų, už susideginusius R. Kalantą ir kitus du jaunuolius ir visus tuos, kurie ir dabar ten miršta žudomi žiauraus okupanto.

Pamaldų metu patriotinės giesmės gražiai giedojo solistė M. Blandytė-Jameikienė.

Po pamaldų salėje, pagerbus atsisotijimui žuvusius, solistė J. Krištolaitytė-Daugėlienė sugiedo Amerikos ir Lietuvos himnus.

Žymusis visuomenininkas agronomas J. Daugėla laikė šiam minėjimui skirtą paskaitą. Plačiai pavaizdavo Lietuvos okupaciją, lietuvių tremimus į Sibirą badui, skurdui ir lėtai mirčiai nuo sunkių darbų. Prasiėdėjus antram pasauliniam karui, lietuvių sukilo prieš rusus okupantus ir buvo išsikovoje laisvę, sudarę Laikinąją Vyriausybę, bet, deja, vokiečių okupacija viską panaikino. Karui pasibaigus, vokiečiams ji pralaimėjus, vakarų sąjungininkai vėl leido mūsų tėvynę rusų komunistams okupuoti. Todėl mūsų tėvynė iki šiai dienai per tris dešimtmečius ir yra baisiausiaiom okupuota priemonė žudoma. Surinktais daviniais esą laikoma, kad šis žiaurusis okupa-

Toronte išeinantis lietuvių savaitraštis "Tėviškas Žiburis" š. m. birželio 14 d. paskelbė vedamąjį, kurį čia ištiesai perspausdiname:

Kodėl bėgom?

Nors jau trys dešimtmečiai praslinko nuo mūsų pasitraukimo iš Lietuvos, tebėra gyvas klausimas: kodėl bėgom arba nuo ko bėgom — nuo rusų ar komunistų? Prieš kurį laiką spaudoje šį klausimą gana išsamiai gildeno prof. A. Maceina. Skaitytojai, atsiliepdami į jo mintis, atsakė nevienodai. Vieni esą bėgo nuo rusų, kiti — nuo komunistų. Šiuo metu pasigirsta nuomonių, esą iš viso nereikėjo bėgti, nes dešimties tūkstančių tautiečių, pasitraukusių į vakarus, paliko didelę spragą pokariniam gyvenime ir apskunkino tautos prisikėlimą iš karo pelenų. Galimas dalykas, iš šios klausimų kiekvienas atsako individualiai, nes bėgimo motyvacija daugeliui atvejų buvo įvairi. Žiūrint iš laiko perspektyvos, bėgimo ar nebėgimo klausimas atrodo žymiai švelniau, akademiškiau, tačiau anuo metu ji reikėjo spręsti ne akademiškai, o gyvenimiškai ir tai nedelsiant. Po 30 metų galime aiškiai įžvelgti, kad žymios tautos dalies pasitraukimas į laisvąjį pasaulį buvo neišvengiamas. Jei toji dalis nebūtų laiku pasitraukusi, būtų atsidūrusi Sibiro taigose, kaip ir dešimties tūkstančių kitų tautiečių. Taigi, pasirinkimas buvo labai radikalaus pobūdžio — arba Vakarai, arba Sibiras. Tai buvo šekspyrinė dilema "to be or not to be".

* * *

Tai pasakytina aplamai apie pasitraukusiųjų mases. Galimas dalykas, kad nevisiems grėsė Sibiras, kad buvo ir tokių, kuriems nereikėjo bėgti, bet kas gali užtikrinti? Juk Sibire žuvo net paspręsiusi žemdirbiai, niekad nedalyvavę politiniame ar visuomeniniame gyvenime. Grėsmė visiem buvo tokia, kad vyte vijo iš savojo krašto. Niekam nebuvo malonu palikti savo tėvynę. Pasitraukiantiems tai buvo didžio skausmo valanda, skausmo, kuris nėra pasibaigęs ir dabar. Grėsmė buvo betgi didesnė už tėvynės palikimo skausmą, ir dėlto dešimties tūkstančių tautiečių atsidūrė Vakaruose. Dabar, kai kyla klausimas — nuo ko bėgom, žvelgiam atgal ir matome vieną bendrą grėsmę, būtent, rusiškąjį komunizmą. Teoriškai imant, gal ir galima būtų ang grėsmę išskaidyti į ruso ir komunisto bei sakyti, kad vienam nebaisus rusas, o kitam komunistas. Praktinėje srityje betgi tai viena ir ta pati grėsmė, taip suldyta moderniosios mašinerijos, kad darosi neatskiriama. Gali filosofai ir poetai skaidyti ją vienaip ar kitaip, bet gyvenimo tikrovė nuo to nė kiek nesikeičia. Rusiškasis mesianizmas komunizmo pavidalu veržiasi į visus galimus plotus. Manymas, kad lietuvių įsijungimas į kompartiją išgelbės tautą, vargu ar pagrįstas. Tai rodo latvių ir kitų tautų pavyzdžiai. Maskvinė grėsmė mūsų tautai nėra praėjusi.

* * *

Tai svarbu neužmiršti laisvojo pasaulio lietuvių išveivai, ypač šiuo metu, kai maskvinė grėsmė jos tiesiogiai neliečia, kai įvairūs asmenys ir grupės ima skleistis užliūliuojančias iliuzijas. Grėsmė, kuri išvydo mus iš tėvynės, anapilol neišnyko. Nutilo karo patrankos, nebėra partizaninių kovų, negirdėti masinių tremimų į Sibirą, tačiau tai nereiškia, kad nebėra grėsmės. Tauta tebėra pavergta rusiškojo komunizmo, kuriam, kiek galėdama, priešinsis kasdieninėmis priemonėmis. Tai sakyte sako mums dabarties liudininkai: Simas Kudirka, Romas Kalanta, kun. A. Šeškevičius, kun. J. Zdebskis, kun. Pr. Bubnys, Z. Butkus, V. Valatka ir daugybė kitų. Būty didžiausias nesusipratimas, jeigu lietuviškoji išveivai leistų užliūliuojama saldžios propagandos ir imtų gyventi "bendradarbiavimą" iliuzijomis. Kai pati tauta net ir sprespaudoje budi, netgi rodo pasipriešinimo, atakulomo ženkli, juo labiau išveivai turi būti apdairi, budri, nepasiduodanti iliuzinėm vilionėm. Kad jai skleidžia komunistinė lietuvių spauda, nieko nuostabaus — ji tam ir yra, už tai ji ir atlyginama, bet kai atsiranda buvusius "dypukų" tarpe asmenų, atliekančių tą pačią misiją, tenka nustebiti. Matyt, jie užmiršo kodėl bėgo ir pametė orientaciją. Užuot talkinę besipriešinančiai tautai, jie padeda pavergėjams bei jų talkininkams.

Pr. G.

tas jau yra išžudęs vieną milijoną lietuvių. Deja, iš tarptautinės plėtimės žiūrint, dar nesą matyti mūsų tėvynės ryškesnių laisvės žymių.

Solistė J. Daugėlienė vieton gražaus padainavimo (nes šioje salėje nebuvo piano) ypatingu jausmingumu padeklamavo Putino eilėrašči.

Minėjimui vadovavo valdybos vicepir. V. Tomkus. Minėjimas baigtas giesme Marija, Marija.

Kad šis minėjimas įvyko toks garbus, tenka padėka klubo valdybai ir minėjimo iniciatoriams inž. M. Jokūbaičiui ir inž. A. Skučui.

PILPAPIČIŲ IR DIRSIŲ MOTELIO ĮKURTUVES

Čia, Juno Beach, be Tomkų iš seniau turimo motelio, prieš apie metus nupirko didelį iš 38 butų motelį ant jūros kranto iš Kanados atvykę Pilpavičiai ir Dirsės. Dėka jų nuoširdumo ir didelio patyrimo svečių patarnavimui, motelis žiemos metu nuolat būdavo pilnas atostogautojų. Praėjus tam didžiajam sezoniui, va, dabar gegužės 11 d. ir įvyko to jų motelio įkurtuvės. Į jas savininkai buvo sukvietę visus šioje apylinkėje gyvenančius lietuvius. Visi atsilankę savininkų nuoširdžiai buvo pavaišinti. Svečiai jiems sugiedo Ilgiausių metų.

Jų motelio adresas: 570 Ocean Dr., Juno Beach, Fla. 33408, telef. 305-844-5528.

GARMŲ VEDYBINE SUKAKTIS

Birželio 13 d. Antanas ir Verutė Garmai atšventė 20 metų vedybinę sukaktį. Į šią jų šventę atsilankė gausūs būrys artimųjų. Besivaišinant gausiais ir skaniais Verutės prigamintais valgiais, prasidėjo sukahtuvinių sveikinimas. Teis. P. Mikšys plačiau iškėlė kolegos Antano ir Verutės nuveiktus visuomeninius ir kultūrinius darbus per 20 metų gyvenant Clevelande. Be to, paminėjo kol. Antano gražiai nuveiktus darbus ir teisininkų gyvenime čia

tretyje ir Lietuvoje. Raštu gautus sveikinimus perskaitė J. Daugėla.

Po to žodžių sveikino M. Jokūbaits, V. Tomkus ir A. Pažėrienė.

Solitei J. Daugėlienei vadovaujant, visi sugiedojo sukahtuvininkams Ilgiausių metų.

Sukautuvininkas Antanas savo ir ponios Verutės vardu nuoširdžiai padėkojo svečiams už atsilankymą, už gražias kalbas ir brangias dovanas.

(pm)

CABINET MAKERS WOODWORKERS

Machine men, bench men, assemblers, wood finishers, steady job, good working conditions. SPECIFICATION PLYWOOD 69 5th AVE., HAWTHORNE, N. J. 201-427-7557 (48-50)

JOURNEYMAN MILLWRIGHT

Day shift. Industrial experience with hydraulics and welding. High hourly rate, excellent fringe benefits, including insurances and pension plan. Precision Castings Co. 12600 BERA RD. CLEVELAND, OHIO 44111 An Equal Opportunity Employer (48-50)

DIE CAST OPERATOR

Zinc or aluminum experience. Bonus work, second and third shifts. Liberal fringe benefits, including hospitalization, pension plan, etc. Precision Castings Co. 12600 BERA RD. CLEVELAND, OHIO 44111 An Equal Opportunity Employer (48-50)

PRESS OPERATORS

INJECTION MOLDING COMPANY. Immediate openings on all shifts. Experience not necessary. FEDERAL MOGUL CORP. 30450 Little Mack, Roseville, Mich. An Equal Opportunity Employer (48-50)

WANTED AT ONCE

JOURNEYMAN MACHINE REPAIRMEN DIE MAKERS FOR ALL SHIFTS. Good starting rate. Complete fringe benefits and overtime. DEMCO 411 S. FORT ST. DETROIT, MICH. (48-54)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED LAYOUT MEN \$6.02 an hour FITTERS \$5.82 an hour Must have structural steel fabrication experience. FOR ALL SHIFTS J. A. FREEDMAN 2800 ALLIANCE ST. DRAYTON, PLAINS, MICH. 313-674-0381 E. O. E. (48-45)

PASITEIRAUKITE PAS MŪS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3/4 % on escrow accounts

6% - 2 yr. certificates (Min. \$5,000)
5 3/4 % - 1 yr. certificates (Min. \$1,000)

NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESI

Member F.S.I.L.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTU • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAŲ • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

VILNIAUS JUBILIEJUS IR POEZIJĄ

Įdomių, retų, tiksliai vie-
nų kartą generacijoje su-
einančių įvykių pynė yra
poezijos vakaras seno
Vilniaus universiteto Sar-
bievijos kieme. Toks va-
karas surengtas Vilniu-
je.

Šiais metais sostapilei-
tenka minėti 650-sias
metines.

Sekant sovietinės ša-
lies tradicijas, ok. Lie-
tuvoje įpildintos perio-
diškos literatūrinės šven-
tės, pavadintos Poezijos
pavasariais. Tad šiais
metais eilinį, rutininį Po-
ezijos pavasarį skyrė
sostinės jubiliejui. Poe-
zijos pavasarį išdėstė ke-
liais etapais. Parinktuos-
ius poetus nuvežė į Pa-
lemoną (ten gyvena Salo-
mėja Nėris) -- ten poe-
tai skaitė savo kūrinis.
Poetus atvežė į Vilniaus
"Žalgirio" staklių gamyk-
lą. Pagaliau, finaliniam
pasirodymui, visi suėjo į
Vilniaus universiteto Sar-
bievijos kiemą...

Kur poetai bevyko, vi-
sur juos sutiko minios
žmonių, dundėjo aplodis-
mentai ir kartais degė
deglai, poetiškai dekoruo-
jantieji vakarinių sam-
būvių prietėmį. Toks, at-
rodo, iškilus tas derinys:
sostinės jubiliejus ir po-
ezija, bet... Tas atšiau-
rus "bet" visad lydi iški-
liausius lietuviškus inte-
lektualinius renginius so-
vietinės okupacijos są-
lygose. Tai nematomoji
parengimo rikiuotojų ran-
ka.

Šis Poezijos pavasa-
rio derinys su sostinės
jubiliejumi, atrodo, tu-
rėtų būti kuo intymiau-
sias lietuvių dvasinei bū-
senai, kuo jautriausias
lietuvių širdžiai. Tai bu-
vo lietuviui poetui auk-
sinė proga prabilti apie
giliausią Vilniaus praei-
tį, apie Vilniaus reikš-
mę Lietuvos istorijoje,
apie sostinės duoklę lie-
tuvių kultūrai. Juk greta
kunigaikščių Lietuvos,
kurios centre stovi
Vilnius, yra dar lietuviš-
kojo atgimimo Vilnius.
Juk tame pat Sarbievi-
jaus kieme lankėsi, lietu-
viškas temas aptarinėjo
Daukantas, Stanevičius,
Adomas Mickevičius...
dešimtys lietuviškų ide-
alistų, atgyjančios tau-
tos architektų, mokėsi
ir veikė seno Universi-
teto patalpose...

Ar ne jiems, šiems lie-
tuvių tautos šventie-
siems, sudėti vainikus
derėjo Poezijos pavasa-
rio šventėje, sename
Sarbievijos kieme?

Renginys pakrypo į

... sovietinio režimo pa-
garbinimą. Į šventę atve-
žė Gruzijos, Maskvos ir
Kaliningrado (Karaliau-
čiaus) poetus. Vilniaus
jubiliejui skirtas rengi-
nys tapo "daugnacionali-
nės" sovietinės utopijos
demonstracija. Pamiršo
Vilniaus motyvus, nes va-
karas buvo "Literatūros
ir meno" (nr. 22) prasi-
tarimu, "tematinis, itin
reikšmingas" tuo, kad
"leitmotyvu tapo tarybi-
nių tautų draugystės, in-
ternacionalizmo gaida".
Ta "gaida" nustelbė ne-
drąsius lietuviškus bal-
selius bendrame inter-
nacionalizmo chore. So-
vietinio žargonu sraute,
Poezijos vakaras Sarbie-
vijos kieme buvo "tarybi-
nių tautų poezijos drau-
gystė, kur bendri komu-
nistiniai idealai, tarybi-
nio žmogaus pasaulėjau-
ta sudaro tvirtą pagrindą
įvairių, savitų nacionali-
nių menų sąveikai. Poe-
zijos pavasario tribūnoje
skambantys gruzinių poe-
tų posmai darniai įsilie-
ja į lietuvių poezijos kon-
tekstą", etc. etc.

Vilniaus archi-lietu-
viškumo temos buvo bru-
talios izoliuotos. "Mes
didžiojojamės", pareiškė
spauda, "kad Vilnius, tas
internacionalinių tradici-
jų židinis, kuriame žie-
dėsi ir klestėjo įvairių
tautų kultūra, poezija,
menas, šiandien ypač
džiaugiamės brolių
jų respublikų poetams".

Tai yra veidmainiš-
kiausias pareiškimas.
Nei gruziniai poetai, nei
Maskvos poetai, negali
turėti tiek sentimentu Vil-
niui, kiek pav. turi žydų
poetai, vadinę Vilnių "ant-
raja Jeruzale". Juos už-
miršo, ignoravo. Gruzini-
ų ir maskviečių kvietim-
as buvo pripuolamumo
ženkle. Kad tik demons-
truoti "sovietinio inter-
nacionalizmo gaidą". Tai
buvo lietuvių poetų paže-
minimas, nes ir tokią in-
tymią valandą Sarbievi-
jaus kieme "sovietinio in-
ternacionalizmo gaidomis"
giedojo Maskvos poe-
tai. Lietuviai poetai ne-
bebuvo šeimininkais Vil-
niaus universiteto Sar-
bievijos kieme. Šito
kaip tik ir siekė nemato-
mų organizatorių ranka.
Visokių esama šoviniz-
mų. Čia buvo demonst-
ruotas itin rafinuotas mask-
viniai - sovietinis šovi-
nizmas.

Čia buvo parodytas
šiurpus lietuvių degra-
davimas jų sostinėje.
(J.)

Komunistinės Rusijos imperijos augimo "laikrodis".
V. Noreikos nuotrauka

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS CHICAGOJE

Šiais metais tragiškie-
ji Lietuvos įvykiai buvo
paminėti Chicagoje sude-
rintomis Chicagos ALT
ir Marquette Parko L.B.
Apylinkės įėjimais. Penk-
tadienį, birželio 15 d. va-
kare buvo žuvusiųjų dėl
Lietuvos laisvės pager-
bimas prie paminklo Jau-
nimo Centro sodelyje, o
vėliau -- minėjimo pro-
grama salėje.

Šeštadienį, birželio 16
d. Marquette Parko para-
pijos salėje L.B. Apylin-
kės buvo išstatyta Lietu-
vos kančių paroda, žmo-
nių trumpai vadinama
Genocido paroda. Jos at-
darymas įvyko sekma-
dienį, tuoj po sumos.

Išvežtųjų minėjimo
pamaldose LB Apylinkė
dalyvavo su vėliavomis.
Kan. Vaclovas Zakarauskas
pasakė labai turin-
gą pamokslą, priminda-
mas, kad tautai okupu-
to padarytos skriaudos
neatitaisytos ir jos tebe-
daromos tik labiau pa-
slėptais būdais. Per sa-
vo agentus okupantas
braunasi ir į mūsų tarpą
norėdamas sunaikinti
laisvųjų veiklą. Deja, at-
siranda negalvojančių ir
platina jo nukaltus sūkius
esą, mes dezertyrų ir
pan. Kanauninkas primi-
nė, kad dalis mūsų yra
tikrai dezertyravę iš lie-

tuviškos veiklos ir tokių
gausiau tarpe tų kurie
mielai okupanto sūkius
platina.

Dienai pritaikintas
giesmes ir Tautos Him-
nų išpūdingai giedojo Vla-
do Baltrušaičio vedamas
choras. Pripildytoje pa-
bijos salėje parodą
atidarė klebonas kun. An-
tanas Zakarauskas. Fo-
trumpą žodį atidaryme
pasakė Lietuvos Gėnėra-
linė Konsulė Juzė Dau-
vardienė ir ALT pirmi-
ninkas Dr. Kazys Bobe-
lis. Dalyvavo vysk. Vin-
centas Brizgys, gen. K.
Musteikis ir kt.

Genocido paroda tur-
būt yra pats pilniausias
vaizdinis apsakymas tau-
tą ištikusią žiaurumą ir

American Youth for Freedom atstovė Fran Griffin, antra iš kai-
rės, aiškina galimybes parodą žanauti universitetuose.
V. Noreikos nuotrauka

Marquette Parke suruoštoje genocido parodoje dalis žiūrovų.

laiškai Dirvai

DAR APIE SKAITINIUS VAIKAMS

Norėčiau keliomis mintimis
papildyti Alg. Domeikos straips-
nį "Šviesa ir tiesa telydi", ko-
mentavusį J. Vaišnio, S.J., pa-
reiškimus.

Esu nustebinta Švietimo Ta-
rybos deione, jog nesą vaikams
išleistinių skaitinių. Mano pa-
čios -- eiliuotos pasakos, kurias
buvau siūlusi išleisti šešiom,
nebrangiom knygelėm, pusantų
metų guli užšaldytos Švietimo
Tarybos ledynuose. Tikriausiai,
ir kitų rašytojų darbai susilau-
kė panašaus "dėmesio".

Pagaliau, jeigu net visiškai
neatsirastų vaikams skirtų skai-
tinių, Švietimo Tarybos uždavi-
nys ir būtų: kontaktuoti rašyto-
jus, kreipiantis į juos teisiogi-
niai ir užsakant pageidaujamus
knygeles. Šalia rašytojų, akty-
viai šiame lauke besireiškian-
čių, turime dar, ačiū Dievui, iš-
eivijoje ir Vyte Nemunėlį, ir
Leonardą Žitkevičių, ir kitus,
kurie, neabejoju, atsilieptų rim-
tus pasiūlymus.

Stebina mane ir antroji deio-
nė, jog skaitiniai vaikams esą
Švietimo Tarybai nuostolingi. Ka-
dangi turėjau progos būti ir lei-
dėju, ir platintoju, neblogai ži-
nu, kaip nūnai keliauja knygos.
Galiu drąsiai tvirtinti, jog kiek-
viena padoresnė beletistikos
knyga (jeigu jos išleidimas pro-

tingai suplanuotas), o ypač vai-
kams skirta literatūra, šiuo me-
tu dar ne tik nėra nuostolinga,
bet ir duoda geroko pelno.

Aišku, jeigu leidėjas yra bal-
tarankis, šneka būtų kitokia.
Jeigu leidėjas galvoja, kad jo
darbas pasibaigia posėdžiais, ir
yra nutaręs savo knyga atiduoti
generaliniam platintojui už 50%
pajamų, tuo atveju knyga jam bus
nuostolinga. Tačiau ji bus nuos-
tolinga tik leidėjui, išsigandu-
siam darbo ir pasiryžusiam leng-
vai atpirkti pusę visų pajamų py-
rago. Tąsyk knyga, nualinusi lei-
dėjo kišenę, savo pelną atiduos
platintojui. Rezultate knyga at-
neš ne nuostolį, bet pelną, nors
jis bus nuplaukęs kita upe. Ir už-
pelnitai, nes platintojas nebus
pabėgęs ekspedijavimo darbo.

Tačiau neišmaningam leide-
jui nederu nei knygos bei jo au-
toriaus menkinti, nei visuome-
nės kaltinti, nei dejuoti spaudo-
je. Jam būtų verta apgalvoti sa-
vo paties požiūrį į leidėjo darbą
ir savo... sugebėjimus.

Švietimo Tarybai privalu (ir
nesunku) susidaryti savąjį plati-
nimo tinklą: ji turi pakankamai
artimus ryšius su mokyklom ir
jaunuomenės organizacijom. Jog
tokį tinklą įmanoma suorganizuoti
net ir privatiems asmenims,
gali paliudyti mūsų plokštelės
"Žirginėliai" atvejis. Tąsyk, su-
sirančioje iš telefono knygų lie-
tuviškas pavardes, išsiuntinėjo-
me kelis tūkstančius reklaminių
laiškų. Atsiliepiamas buvo tikrai
entuziastingas. "Žirginėlių" pel-
nas ne tik mus įgalino įsigyti
pradinę filmavimo aparatūrą,
bet ir smarkiai padėmė "Auk-
so žąsies" filmo tolimesnės iš-
laidas, neelgetaujant jokių aukų
iš visuomenės. Reikalui esant,
savo žodžius galėčiau paremti
skaičiais.

Todėl ir dabar, mano knyge-
lėms tebedegant Švietimo Ta-
rybos karantine, esu pakatinusi
jas pati išleisti, visai nenuogaš-
taudama, jog mane toks žygis
materialiai sužlugdys.

Birutė Pūkelevičienė
Chicago, Ill.

NETIKRAS ALIARMA

Retkarčiais užtinkame pasau-
lio lietuvių spaudoje atsiliepi-
mų apie Brazilijos lietuvių, jų
visuomeninę veiklą, kultūrinį pa-
kilimą bei intelektualinį lygį.
Šitokie atsiliepimai, dažniau-
siai, būna neigiami. Brazilijos
lietuviai pastatomi žemiausia-
me laipsnyje, palyginant su kitų
kraštų lietuvių. Mat, jiems
trūksta išvystytų tautinių visuo-
meninių bei kultūrinių organiza-
cijų, kultūros fondų, lituanistinių
mokyklų, lietuviškos spaudos,
ekonominių bendrovių. Dalis, gal
būt, tokio dvasinio turto gal ir
stokoja Brazilijos lietuviams,
dėl ko labai ir nesistebime, ži-
nodami jų kūrimesi pradžią. O
kas mus labai stebina, tai paleis-
tas Amerikos lietuvių spaudoje
alarmas, dėl Brazilijos lietuvių
medžiaginio skurdo. Šaukiama
Amerikos lietuvių visuomenės,
organizuojami vajai gelbėti Bra-
zilijos lietuvių.

Dirva š.m. sausio mėn. 5 d.
paskelbė šitokią žinią: "Renka-
mi rūbai Brazilijos lietuviams.
Vajų organizuoja studentai atei-
tininkai... Devėjimui tinkami rū-
bai priimami visokio ūgio ir am-
žiaus žmonėms..." Paskaitę to-
kį aliarmuojantį pranešimą, ki-
tų kraštų lietuvių susidarys tik-
rai negražų vaizdą apie Brazil-
jos lietuvių. Atsisotos jiems
prieš akis plikas, nuogas, nu-
skuręs, basas lietuvis, kurį ap-
dengti, šaukiama visi Amerikos
lietuviai. Tikrumoje gi, viso šio
to pas mus, čia, nėra. Kam ir
koku tikslu paleistas melagin-
gas ir aliarmuojantis šauksmas?
Juk visi žinome, netik lietuviai,
bet ir brazilų įstaigos liudija,
kad Lietuvių Sąjunga -- Alianca
jau kelinti metai gamina ir daly-
ja neturtingiesiems brazilams
naujus rūbus, tačiau neatsirado
nei vieno lietuvių, kuris būtų
kreipęsis į Sąjungą -- Alianca
gauti rūbų, naujų, o ne senų.
Tas rodo, kad Brazilijos lietu-
viai nėra nuogi-pliki, o net ir ge-
rai apsirengę. O alarmas paleis-
tas Amerikos lietuvių laikrašty-
je, yra netikras.

A.D.
Sao Paulo

GAL SPARNU IR UŽKLIUDĖME...

ALT S-gos St. Louis skyriaus nariai sudėjo Dirvai 500 dolerių

Pirmas -- poseiminis ALTS-gos St. Louis, Mo. skyriaus narių susirinkimas įvyko š.m. birželio mėn. 9 d. p.p. Guberių rezidencijoje Villa Capri, Mo. Šis susirinkimas buvo panašus į kitus jau buvusius susirinkimus, bet vistik truputį skyrėsi nuo jų. Pirmiausia susirinkimo globėjais buvo dvi neeilinės šeimos: p. Jonas Gumbelvičius (lėktuvų pramonės inžinierius) su ponia ir p.p. Guberiai Villa Capri savininkai. Kitaip tariant buvome magnatų -- milijonierių rąkose. Žinoma, jei kuriame iš jų iki pilno milijono nikelio dar pridėkty, jis nesunku būtų sukrupštyti.

Antra -- susirinkimas nors ir nebuvo gausus, bet atstovavo visas lietuvių tautos šakas: aukštaičius, žemaičius, klaidiečius, džiūkus ir suvalkiečius. Trečia -- dominavo pačios didžiosios krikščioniškosios grupės. Dėl jų bendravimo ir gražaus tarpusavio sgyvenimo ir Ekumeninė Taryba nieko negalėtų prikišti. Trumpai tariant buvo viena tauta, viena religija tik du šeiminkai.

Šio reportažo pavadinimą "Gal sparnu ir užkliudėme..." skiriu šeiminkų garbei: juk vienas jų lėktuvus stato, o kitas kada tai skraidė. Tikiosiai prie "sparnų užkliudymo" dar grįžti.

Susirinkimą atidarė ir pirmininkavo inž. J. Gumbelvičius. Sekretoriauti buvo pakviesta p. A. Tiškuvienė. Pirmininkas kalbedamas apie seimą lietuvių tik tas vietaskur reporterių buvo arba praeista arba nepakankamai išryškinta. Toks pranešimo stilius labai sutapė laika.

Moteryų iškeltas klausimas su lyginti jų teises su vyrų teisėmis ilgai neužtruko: nei vienas vyras joms nepasipriešino.

Jaunimo įtraukimas į veiklą laikinai atidėtas: lauktina kol moterys įsisavins naujas teises, o pareigas perduos vyrams.

Susirinkimui jau gerokai įpusėjus pasijuto koks tai neramumas ir skubėjimas. Moterys (o ypač šeiminkės) bėgiojo, tarėsi, viena kita savo priesaikių kėlė tai į ausį burbtelėdavo ir t.t. Vyrų buvo ramesni. Tik jie, kaip katinai kai užuodžia keptą žuvį, retkarčiais giliai įkvėpdavo, užsimerkdavo ir vėl iškvėpdavo.

Tokioje situacijoje Vilties draugijos vicepirmininkas pradėjo išguldinėti "Dirvos" spaus-tuvės bėdas. Susirinkusieji reagavo pasyviai ir buvo beveik aišku, kad jo užsimojimas pasisekimo neturės. Tačiau dr. P. Švarcas nepasidavė: jis gerai pažindamas visų šiltakraujų, taigi ir žmonių, psichologiją (kiti sakė, patartas švogerio diplomuoto artileristo) staiga pakeitė taktiką ragindamas svečius rinktis prie stalių.

Prasidėjo paruošiamoji ugnis. Šaudė sunkieji prancūzų ir kanadiečių gamybos pabūklai. Kai atakai kelias jau buvo praskintas, dr. P. Švarcas bekalbėdamas su kaimyne, tarp kitko, nejuokiomis, ištarė "Dirva" ir nežinau kodėl visi svečiai ir šeiminkai pradėjo čiupinėti pinigines. Žinoma, tos pinigines ne visų vienodos: vieny buvo riebios kaip tos žąsys, o daugumos sudžiūvusios lyg sovietinės voblos, dargi nuo dažnų penų prasišyrusios šonais. Kaip buvo

kaip nebuvo, bet tą vakarą riebieji nesuliesė, o iš prigimties liesi pasiliko tokie pat. Kai Dirvai paremti \$500 suma buvo sumesta, visi pasijuto kaip Velykė išpažintį būtytį atlikę.

Pergalė ir laimėjimas buvo celebruojamas p.p. šeiminkų meno ir išradimo ženklu. Atsirado gražių kalbų (tik ne prakalbų) ir prisiminimų. Pirmiausia dėl sparnų užkliudymo buvo tokia istorija. 1938 metų vasaros pabaigoje gyvenau Beryne, Vokietijoje ir dirbau Liet. Pasirinkinyje. Vieną popietę suskambėjo telefonas. Atsiliepus girdžiu, kad kalba vokiečių Auswertiges Amt, (Užsienio reikalų M-jas). Kalbėtojas pareiškė protestą, kad lėktuvai su lietuviškais ženklais skraidė Wurttemberg erdvėje, o ten esanti draudžiamoji zona. Lėktuvus privalės nutūpti "Tempelhofe" ir jie nori gauti paaiškinimų dėl šio įvykio. Nemažoni staigmena.

Po kokios poros valandų Pasirinkinyje atvyko du gražūs vyrai (abu man pažįstami) ir pareiškė, kad jiems nutūpus Tempelhofe vokiečiai liepė vykti į Lietuvos pasirinkinybę ir ką tai pasiaiškinti. Kai jų paklausiau koks velnias jus tenai nešiojo, jie atsakė, kad Lietuvos Aeroklubas juos siuntė į Stuttgartą parskraidinti ten nupirktą lėktuvą. Jie tą užduotį ir vykdė. Jei besikrisdami dėl neapsižiūrėjimo kartais "Spergebieto" erdvės debesį sparnu ir užkliudėme, tai blogos valios neturėjome ir mes labai atsiprašome.

Vokiečiams apie tai paaiškinus telefono ragelį buvo girdėti kažkas tokio su "Quatsch" ir viskas pasibaigė.

Šie abu lakūnai dabar gyvena JAV ir stipriai reiškiąsi ALTS-goje.

Senųjų skyriaus narių - pirmųjų prisiminimas galėjo užtrukti ir labai ilgai, bet mes tuo tarpu stabtelėsim tik ties vienu. Tas vienas mums čia likusiems (jis išsikėlė gyventi kitur) neišdildė iš atminties todėl, kad jo gyvenimo pradžia labai panaši į biblinio Mo zės gyvenimo pradžią. Tik toks skirtumas, kad Mo zė egip tiečiai rado pilduriuojantį Nile, o mūsų miela prietel, jau sulaukusį varliamušio amžiaus, žydai ištraukė iš šulinio, kur "besportuodamas" buvo atsidiūręs.

Po visų nemažonumų tėvai suradę jį tupintį kaimynės Maušaberkienės lovoje gerai apkamšytą pūkiniais patalais ir apibarstytą baronkėmis. Nuo to laiko miestelio žydai jo kitaip nevadino kaip šulinis.

Ilgus ir vingiuotus kelius šulinis nugalėjo kol atsidiūrė E. St. Louis'e, Ill. Buvo nepaprastai veiklus ir paslaugus: kur krikščynos -- šulinis pirmas; kur laidotuvės, jei pritrūsta bent vieno gyvo žmogaus -- šulinis pirmas prisistato, o kur dar visokie parengimai ir piknikai -- jis nei vieno neapleido.

Jei kas reikėdavo pirkti jis vis pigiau gaudavo, kas parduo ti -- parduodavo su uždarbiu. O derėtis tai jau kaip ropę graužti. Ir visus čia išvardintus simptomus krūvon sudėjus, kartais kildavo mintis, ar mūsų mielas prietelius tada Maušaberkienės lovoje nebuvo apskrėtęs kokiais nors virusais.

Viskas būtų klostėsi sekmin-

gai, jei laikui bėgant prie jo nebūtų prikibęs koks tai nenaudėlis: nematoma, nejauciama ir nepagaunama būtybė. Atrodo, kad ir jis pats buvo įsikitęs, kad ta būtybė yra iš pragaro išmesta ir dangun nebeprilima. Šulinis piknikus lankė visus iš eilės, pagal azimutą. Būdavo šeštadieniais popietinėmis valandomis išslenka pro užpakalinius kiemo vartus ir padaręs 360 maršrutą paryčiui grįždavo pro tuos pačius vartelius, tik toks skirtumas, kad be kepurės.

Šią jo nesekmę aš žinojau ir prie jos buvau pripratęs, bet vėl atsirado kitas ir, gal būtų pats svarbiausias neaiškumas: abu dirbome tą patį darbą, abu tiek pat gaudavome atlyginimo, bet kai atėdavo takų mokėjimo laikas, aš vis primokėdavau, o jis gaudavo atgal. Šis neaiškumas kankino mane iki to laiko kol mudu išsiskyrėm ir tada jis man pasakė visą tiesą.

Pasirodo jis buvo pasisamdęs gerą ir prityrusį (gimusį ir aukščiau Anglijoje) advokatą, kuris apskaičiuodamas jo takus įtraukdavo ir paslaptinai dingusias kepurės.

Pasirodo ir pamesta kepurė kai kam neša pelną. R.G.

WANTED EXPERIENCED FABRICATORS SHEET METAL FITTERS PLATE FITTERS

First or second shift, experienced, high hourly rate, overtime, paid hospitalization, paid holidays, pension and uniforms.

NON FERROUS METALS
21721 Tungsten Rd.
216-531-3585
After 6 p. m. call 216-943-0775
Cleveland, Ohio (45-51)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
BRIDGEPORT OPERATOR
SHAPER HAND
SURFACE GRINDER HAND
Must have job shop experience. Be able to set up work from blue prints and close tolerance.
DAY WORK
Air conditioned, all benefits. Including profit sharing. 58 hour week.
JACK HAINES CO.
2761 STAIR
DETROIT, MICH. (44-51)

BENDER OPERS
SHEAR OPERS
HOOKUP MEN
For Reinforcing Steel Fabrication Plant. Steady work, days and benefits.
VICTORY RESTEEL CO.
23315 GROESBECK
WARREN, MICH.
313-772-4400 (48-50)

FOREMAN
INJECTION MOLDING
New modern East side molding plant needs man to assume full shift responsibility. Excellent wages, benefits and opportunity for advancement.
FEDERAL MOGUL CORP.
30450 Little Mack, Roseville, Mich.
An Equal Opportunity Employer (48-50)

DESIGNERS/DRAFTSMEN. For design and layouts of industrial furnaces and equipment. Some experience preferred. Rate commensurate with training and experience. Full benefits including profit sharing. Send resume and salary requirements to: Chief Draftsman, Drever Co., Red Lion Rd. & Philmont Ave., Huntingdon Valley, Pa. 19006. (44-45)

DIE WELDER
Minimum 4 years experience in die welding. Excellent wages and fringe benefits.
CHRYSLER CORP.

RT. 82
Twinsburg, Ohio
An Equal Opportunity Employer

BOLŠEVIKAI NIOKOJA LIETUVIŠKĄ KAIMĄ

Savo laiku rašytojas Petras Cvirka, pasivertęs bolševikiniu propagandistu Nepriklausomoje Lietuvoje stengėsi suniekinėti tradicinę lietuvišką kaimą, tą amžiną šiaudinę pastogę, kuri atlaikė brutaliausias okupacines audras. Cvirka pavadino tą kaimą "Nykos" vardu. Cvirkos dergi mo kompanijoje neatsirado tiesos žodžių, skirtų senam lietuviškam kaimui. "Nykos valsčiuje", pagal Cvirką, gyveno arba skriaudžiamieji, arba niekšai. Tame kaime bolševiku pasivertęs literatūrinis kvilingas neatrado pozityvių momentų, herojų, idėjų -- to komplekso, kuris išlaikė rusų ir lenkų prievartos nesunaikintą lietuviybę...

Dabar bolševikai "budavoja" naują kaimą. Išnaikinę senus trobesius, tautodailės raizinius išgrąžintus svirnius, net gi aukštuosius medžius su gandrallizdžiais, okupantas ir jo pakalikai šneka apie "naują" kaimą ir neriasi iš kailio parodyti tą "naują" kaimą itin modernų...

Kaip visad bolševikiniai žodžiai prasišlenka su realybe. Tas "naujas" kaimas pavirto nuobodžiais, bedvasiais standartinių, daugiabučių namų telkiniais. Gatvės, dažniausiai negrįstos; namai, dažniausiai po poros metų pilni defektų -- stogas klaukus, grindys įdubę, langai praisivožę...

Bolševikai stato kaimą ir, pažiūrėkime, kaip jie tai daro. Viskas prasideda nuo plačiausios apimties posėdžių, itin intensyvių kolektyvinių plepalynių. Bolševikinė Elta informuoja (gegužės 22, 1973), kad Lietuvos Komunistų partijos Centrinis komitetas susirūpino "nenormalia kaimo statybų padėtimi".

Svarstybos sukvietė Kaimo statybos ministerijos Žemės ūkio ministerijos, Valstybinio plano komisijos, rajonų vykdomųjų komitetų ir Tarpkoloninių statybos organizacijų atstovus. Posėdin atvyko dar Lietuvos žemės ūkio technikos susivienijimo ir Vyriausios materialinio techninio tiekimo valdybos žmonės.

Ta margų margiausia sovietinių dykduonių ir tranų minia plinkėsi ir plepėjo valandų valandomis, kaip pašalinti "nenormalią koloninių statybų" padėtį? Kaip žinia, tarp septynių auklių vaikas be galvos. Tai buvo šiame posėdyje, "nenormalios padėties" nepašalinimo kaltę vieną grūdę kitiems.

Per tuščiąžodžiavimo diskusijas paaiškėjo liūdni "naujo kaimo" moderninimo faktai. Žmonės skursta bloguose pastatuose. Lazdijų rajone, pav., net 43% neišpildytas darbu planas.

"Statybinės kolonos" laiku negauna medžiagų. Vyksta ilgi "prastovėjimai" darbo metu. Pašoksta savikaina. Perdirbinėjami stabybos projektai. Nėra patyrusių meistrų, darbų vykdytojų. Labai prasta "dėkškaita". Visiškai suiręs "medžiagų, technikos ir mechanizmų tiekimo grafikas". Nėra tinkamų darbo sąlygų.

Statybos organizacijoms neu laiku apmoka, kolūkiai ir tarybiniai ūkiai įsiskolina už atliktus darbus. Juo labiau, kad statybos dažnai sustoja darbo vi-dury ir kolkis negali naudotis neužbaigtu pastatu...

Bolševikinių tranų posėdyje paaiškėjo tokio kaimo statybos defektai, kurių niekad nebūna laisvos iniciatyvos kraštuose. Nebuvo, aišku, tokio pamišėliško chaoso ir Nepriklausomoje Lietuvoje. Aiškėja neįtikėtinas sovietinis biurokratizmas. Mažų koloninių pastatų, menko kolchozinio gyvenamojo namo statybos sąmata velkama per dešimtį patikrinimų ir tvirtinimų instancijų, iki Vilniaus įstaigų! O iš čia ir ligi pačios Maskvos!

Aiškiai matyti, kad su tokiais metodais "naujo komunizmo kaimo" nepastatysi. Žudantis bet kurią iniciatyvą ir sveiką ūkišką mintį pašėles bolševikinis nepasitikėjimas trukdo savo sugebėjimais -- kiek įmanoma apsisukti iš savo kredito, pritraukdamas kolūkiečius būti statomų gyvenviečių dalininkais. Tai vienintelis kelias išsigelbėti iš bolševikinių įstaigų "globos". Bolševikai niokoja lietuvišką kaimą ir nepajėgia suteikti žmonėms bent kukliausių gyvenimo sąlygų.

LAYOUT MAN
OR
SHEAR OPERATOR
For sheet metal shop. Hospitalization, paid vacation, sick benefits. Call or apply in person at:
GWILLIAM MACHINE & MFG. CO.
251 Wescott Dr., Rahway, N. J.
201-381-0600 (45-49)

MACHINISTS
AND
De Vlieg
OPERATORS
PART AND FULL TIME
SAT. AND SUN. ALSO AVAILABLE. Days and night. Experienced only. Paid hospitalization and holidays, high hourly rate, paid vacation.
HAHN MFG. CO.
5332 HAMILTON 216-391-9300
CLEVELAND, OHIO (48-51)

MAINTENANCE MEN -- Experienced electrician, plumber, oil burner. Man #4 HVAC. Excellent working conditions and benefits. Del. Co. School Dist. (215) TR 6-0368. (45-50)

PETKUS
LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel BR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

TOOLMAKER TECHNICIAN

An immediate opening exist for someone who has experience operating basic machines of a manufacturing plant, can read blueprints and has some jig and fixture experience.

A good starting salary and excellent fringe benefit program are offered.

For more information, please contact

M. M. Kaspor

313-539-3400

THE UDYLTE CO.

THE WORLD'S BEST KNOWN SUPPLIER
TO THE ELECTRO-PLATING INDUSTRY

An Equal Opportunity Employer

**MILGO
ELECTRONIC CORP.**

7620 N.W. 36th Ave., Miami Fla.

EXPERIENCED FIRST CLASS MACHINIST

Must have experience in all phases of machine, also in model making. Excellent salary and benefits. Good advancement potential. Please contact Al Garcia 305-691-1220 for a personal interview.

An Equal Opportunity Employer

(49-51)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasiūlymą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

KŪRYBA IR MOKSLAS

DĖMESIO: NAUJAS VADOVĖLIS!

ALG. DOMEIKA

Švietimo Taryba vėl išleido gražų vadovėlį -- Tėvų Namečiai Brangūs, V skyriui. Saleziečių spaustuvės darbas geras, piešinių spalvos gyvai ryškios, visa knyga patrauklios išvaizdos. Turinys -- pagal nusistatytą programą -- kupinas žinių apie Lietuvos žemės ūkį, darbus, papročius, šventes. Tikrai tai pasigėrėtina dovana mūsų augančiam jaunimui.

Vadovėlio autorė S. Jonynienė, atrodo, mokykloje darbe patyrusi, knyga paruošta gana rūpestingai. Aplamai imant, tai bus frankis mokykloms, taip pat ir šeimoms su vaiku pasinaudoti, ypač atokiau nuo centrų gyvenantiems ir lituanistinių mokyklų nepasiekiantiems. Kaip tik dėl šio pastarojo atvejo būtų buvę pageidautina vadovėlyje rasti daugiau metodinių nurodymų, aiškesnių medžiagos sugrupavimų bei suskirstymų, taip pat ir gausesnės pratimų pagalboms, klausimų, įvairusių nagrinėjimo būdų ir t.t. Tėvams, pedagogikoj menčiau nusivokiantiems, reikia daugiau vadovėlinės paramos, ne vien chrestomatinių pasiskaitymų puslapių. O kad mokymui šeimoje dar vadovėlių neturime, prisieina šiais mokykliniais naudotis. Irgi jaunesnieji mokytojai, dabar vis dažniau užima vyresniųjų vietas lit. mokyklose, yra mažesnio patyrimo, tad ir jiems būtų paranku vadovėliuose rasti gausiau metodinių galrių.

Pati autorė jau mato, kad gal knygoje medžiaga persunkti vaikams. Manytume, gal tik per sunkiai pateikta t.y. lyg siekiant pakenkti -- vengta žodžingumų, vaizdingumų kūrybinės literatūros gabalų, o tenkinamasi pačios redaktorės "paprastais temų aprašymais arba pasakojimais". Taip ir susidaro gana monotoniškas, siauro žodyno ir blankių, panašiai besikartojančių posakių nuobodokas vaizdas. O nuobodulys -- pati pirmoji atgrasa mokiniiui, net geriausia temą padaro "persunkia". Todėl knygoje beveik tik pasakų puslapiai sužibta -- ryškūs turinys, gyvi vaizdai, žvalūs dialogai! Taip ir kyla noras, kad maždaug visi tekstai būtų panašiu stilium (net su daugiau dialogų) pateikti. Ir iš literatūros teorijos žinome, kad aprašomoji forma yra nuobodžiausia, nors ji gerai tinka suaugusiems, mokslo veiklams, o čia tie se noviniai nko darbai ir papročiai itin prašosi šmaikštesnio perteikimo, kad amerikinių vaikų sudomintų. Reikia duoti vaizdais, Gabių rašytojų tekstai, akyiai atrinkti, būtų sėkmingesni.

Pvz, apie Baisiųj Birželį 233 puslapis: kartojama, kad "vežė... išvežė", o vaizdo nei įspūdžio nėra, tik blankūs faktai. Jei būtų bent iš S. Rūkienės knygos kas parinkta (galėtų ji pati ką specialiai, trumpai ir jautriai, vadovėliui duoti), kad jaunas širdies sujudintų, kad taptų nepamirštamai! Dabargi vaikas tą puslapį tuoj vers tolyn, ko kita ieškodamas. Irgi prie šio teksto pridėtas paveikslas: "Raudonarmiečiai Vilniaus gatvėse" -- koks klaidinantis ir betikslis! Vadovėly kiekviena nuotrauka turi būti keleriopai tikslinga, o ne šiaip sau vaizdelis: turi papildyti tekstą, jį išryškinti, be to, turi apinti istorinės tikrovės tiesą, parbrėžti pagrindinį motyvą. Nuotrauka turi pateikti esminį apibendrinimą, parodyti temos svarbiausią bruožą. O čia rodomi rusai to esminio reikalo nė iš tolo neparodo, net nė mažiausios dalelės... Būtent, kad jie tuomet buvo niūrios, nešvarios, labai svetimos išvaizdos, kad sukėlė netvarką, kad žmonės jų siaubingai išsigando! O tą Baisiųj Birželį Vilniuje tikrai buvo baisu: rusai gaudė, stumdo ir plėšė plėšia nekaltus, padorius žmones, meta į sunkvežimius ištremti, moterys rauda, kūdikiai klykia, visi nusiminę... Jei tokio paveikslas nėra (nė dailininkai dar nenupiešė?), tai verčiau nieko nedėti. Arba įrašyti tremia-

mojo paskutinįsiveikinimą su tėvyne... Parodyti užkaltą vagoną su karštyjetrokstančiais žmonėmis, ginkluotų rusų grasinimais...

Iš viso rimtai ruošiami, brangūs ir visuotiniai mokykloms teikiami vadovėliai turėtų būti perėję per stiprią žinovų komisiją. Nuotraukos privalo bent keletas asmenų gerai išsvarstyti: faktišką tikslumą, vaizdingumą, tekstui tinkamumą ir kt. atžvilgiais. Vienas žmogus negali būti visų sričių pavyzdinis specialistas, todėl būtina talka.

Pvz, 30-31 pusl, nuotraukos. Argi toks sukežes kluonas buvo bėdingas nepriklausomybės laikmečiui? Aišku, būta ir tokių. Bet mes jau per daug įpratę savo kaimo trobesius vaizduoti lūšnomis -- tai baudžiaivos laikų atgyventa liekana. Ar į tokį kluoną su gerais arkliais, su kupinu javų vežimu įvažiuotum? Irgi tvartas -- taip nušepės, suklypės, persenės, kad pvz, mūsų visame valsčiuje vargu tokį būtum radęs, nebent kokio ypatingo apsilaidėlio, bet tokių reta buvo. Vien tik klėtis čia tikresnio vaizdo. O 28-29 pusl, gyv. namai visai tinkamai atrodo, panašūs ne vienam atsimenamam: šviesios langinės, staktos su piaustyta apdaila, stogas žmoniškas, nenuglebės ir švarus, žmonės šalia linksmi.

32 pusl, žuliniai: pirmas gana padorus, bet antras su svirtim -- lyg užkeiktas ir užmirštas, nes rentinis įsmegęs (gyvulių pultų -- tokį pavojingą laikyti), ir aplinkuma baisiai nyki, kiemo nei tvoros ar takelio, nei kibiro sėmimų, lyg visai nenuadojamas, vien muziejai.

175 pusl, Laisvės Paminklas. Juk čia teikiama ne visą žinanciam suaugėliui, o vaikui, todėl neatsitais apsileidimas nepažymėti, kur toks paminklas stovi ir kieno laisvei...

177 pusl, Paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę -- trūksta dar poros žodžių: okupanto nugriautas, nes mūsų kova už laisvę jam nepakenčiama jis tą laisvę kaip tik ir užgniaužė...

206 pusl, Arimas žagre -- greta artojo labai suklypusi lūšna, stogas nutriušęs, lyg iš "slums" o pats artojas -- sustyręs senis. Iš tiesų, kokių artojų daugiau buvo: apyjaunių ir jaunų, sulengva kepure ant ausies ir švilpaujančių ar dainuojančių (valio, bėreliai), ar šitokių susitraukusių, kurie lauko arti iškūprina su kailio kepure ir šalikais apsiūti? Moksleiviui teiktinas kuo tikresnis vaizdas, t.y. būdingas, o ne reta išimtis. Juk netoli 30 paveikslų 204 pusl, kaip tyčia yra P. Vaičiūno eilėraštis Artojas, kuris teisingai nusako mūsų artojo nuotaikas -- to įspūdžio reikėjo ir laikytis, parenkant nuotrauką, o ne teikti blogesnę vaizdą, negu aplamai daugiau sia anuomet būta Lietuvoje.

Taip vadovėly žodis ar vaizdas turi būti planingai parinktas, ne šiaip sau. Knygą ruošti galėtų visas telkinys, ne vienas asmuo. Arba teptikrina rimta komisija, kai paliekama vieno žmogaus įspėjim ir atsakomybė -- daug sąprotų lieka. Vadovėly net korektūros klaidų nevalia palikti, nes tai skirta jaunuoliui, jo sąmonė įspūdinga, viskas įsibrėžia visam gyvenimui.

Regis, parankiau būtų, kad redaktoriai -- mokytojas tik redaguotų leidinį, t.y. atidžiai parinkti tinkamus tekstus ir vaizdus, surastų bendradarbius, jų raštus derintų, o ne patsai knyga surašytų. Taip vadovėlis taptų įdomesnis -- giliau smigtų į vaiko vaizduotę. Pvz, čia yra 174 pusl, "Laisvės šventė": tokia puiki tema, o aprašas monotoniškas. Kad buvo "sunkūs laikai... liet. knygas nešti ir platinti darbas buvo sunkus... žmonės skaitėtas knygas... motutė mokė vaikus lietuviškai skaityti... daug dirbo, daug vargo lietuviai, daug kentėjo..." ir t.t. Ar tai patrauklu, ar įspūdinga vaiko domesniui? Reikia vaizdo, gyvo ir įvair-

nio stiliaus -- kūrybinio, o ne prastinio, jau pabodusio sakinio. Matome, kad ir geriausios mokytojas negali pavaduoti rašytojo talento, pateikiant vaikui skaitymo medžiagą. Ar mes dar nešmokome vertinti žodžio graškumą ir tinkamos išraiškos įspūdi jaunom galvelėm? Tik tuo būdu ir sunkokas turinys įgauna patrauklumo ir tampa lengvas skaityti, pamėgti.

Nevisai aišku, ar vadovėlio autorė čia ribojosi vien žemės darbais, o nesujungė su gyvulių ūkiu? Gyvių tikrai trūksta, Lietuvos kaime tos dvi sritys buvo taip glaudžiai surištos, taip viena kitą rėmė ir papildė, kad nenatūralu jas atskirti. O žinios apie gyvulių ūkį (ir vaizdai) gražiai pajavintų, bemaž palinksmintų visą knygą. Lietuviškas ūkis savo įvairumu ir mišrumu teikė visapusiškai turtingos ir įdomios buities paveikslą.

Eilėraštinė medžiaga dar tobulintina. Nebūtina dėti ištisai galima tik 2-3 posmus, kurie itin sklandūs ir tinka temai, ieškoti vis gyvesnių gabalų, pvz. iš smulk. tautosakos, eiliuotų mįslių ir patarlių, linksmy dainelių, kad prablaškėtų rimto teksto įtampą -- nedaug vietos užima, o kalbiškai lavina. Su gyvais autoriais susisiekti: gal yra naujesnis tekstas, kam dėti pasenusi? O dėl bendrinio kirčiavimo kai kur autorius poezinis ritmas, net rimas surinkęs (57 p. -- didvyriai, 235 p. -- saulėtų; 76 ir 246 p. eilučių gale rimas sugedęs). Kirčiavotą turėjo pastebėti ir patarti: susisiekti, juk autorius labai lengvai tokias vietas pataisytų pats. Atrodo, gal būtų, kad tai smulkmena, betgi vadovėly ir smulkučiai reikalai yra svarbūs ir išbulinti kiek begalima.

Svetimžodžių palikti tik tuos, kuriems mūsų kalboje jokių pakeitimų visiškai nėra, bet ligi šiol to dėsnio kažin kodėl dar neįvykdome.

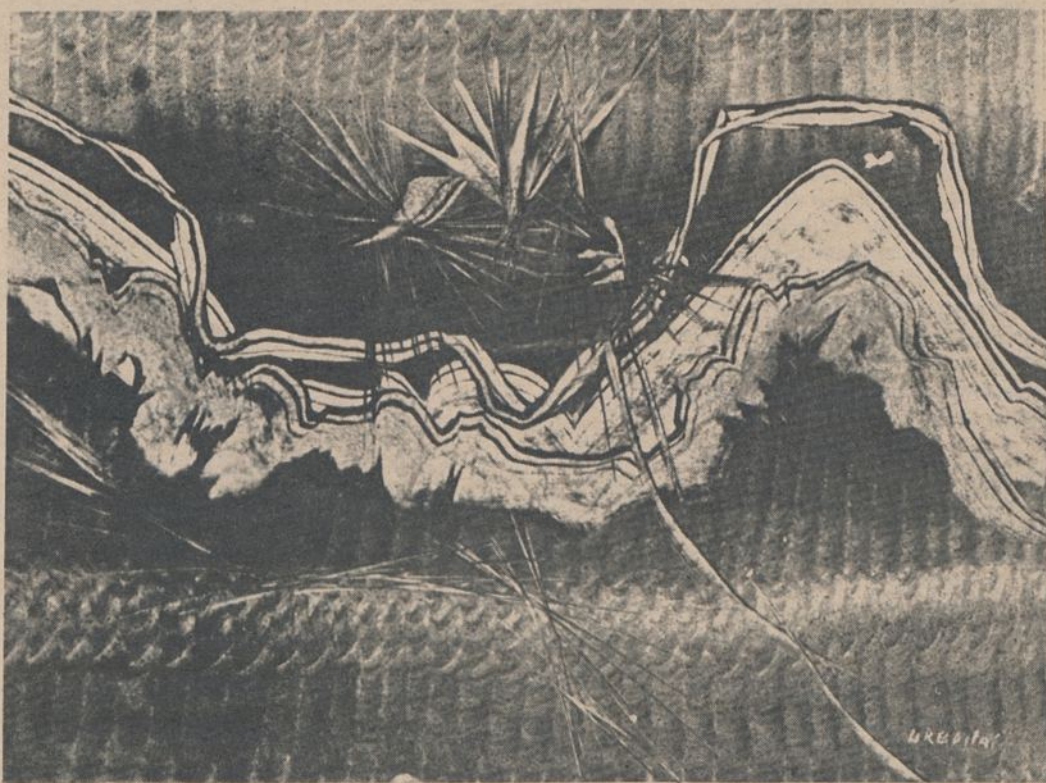
Nežinomų žodžių aiškinimai duodami knygoje -- tie patys du kartai! Jei jie prie skaitomo teksto jau paaiškinti, tai nėra toli, nes tai užima be jokio reikalo dar gale atskirai vėl karkalo 12 puslapių! Atrodo, nelabai atidžiai žodynėlis ir paruoštas, kai dar aiškinama, ką reiškia -- dailus, pastogė, pakalnė, o to kio ūkio padargo, kaip spragilas, nėra. Ir aplamai knygoje tekstą vertėjo dar gerokai paglaudinti, kad būtų mažiau žodžių -- daugiau turinio. Tuomet sutiltų greta žemės darbų ir gyvulių ūkis. Pvz, čia paprasto žiedo užimta net 8 puslapiai -- lyg neproporcinga pagal daugelio rimtų temų apimtį.

Nors su trūkumais, vadovėlis turi ir daug gero -- naudotinas mokyklose ir šeimose (mano egzempliorius neturi kokių nors traukos, kurią minėjo spauda). Bet šios pastabos įsidėmėtinos ateičiai, nes švietimo Taryba nuolat su įvairiais skyriams pareikšti vadovėlius ruošia ir leidžia. Reikia teikti visas jėgas, kad panašios klaidos nesikartotų.

Dailininkės piešiniai gražūs, priderinti turiniui ir vaiko vaizduotei jaukūs, maloniai nuteikia. Gerai, kad iš gausios mūsų dailininkų šeimos atsiranda ir puikių iliustratorių mūsų jaunimo knygai.

Sofija Jonynienė, Tėvų Namečiai Brangūs, vadovėlis V skyriui, išleido JAV LB švietimo Taryba, Chicago, 1973 m. Spaudė Saleziečių spaustuvė Romoje. Leidimą parėmė L. Fondas. Iliustravo A. Kor sakaitė-Sutkuvienė.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

L. URBONAS

Iš ciklo A. (Akrilis)

AUSTRALIJOS PADANGĖJE

DAIL. LEONAS URBONAS APIE MENĄ IR SAVĘ

Antanas Laukaitis

Australijos lietuvių gyvenime dailininko L. Urbono vardas yra žinomas labai gerai. Nemažiau jis žinomas ir visoje Australijoje, lygiai kaip ir mūsų taip ir australų tarpe. Jis yra verdančios energijos žmogus, niekada nepavargstas, niekada nenustojęs vilties ir visuomet su šypsena savo aštriu žodžiu ar ta diskusijoje, ar tai spaudoje, moka ir gali savąsias idėjas, savąsias kontraversines mintis apginti.

Neblogai mūsų iškilią dailininką pažįsta ir Amerikos bei Kanados lietuviai, kur jis virš metų, važinėdamas po įvairius šių kraštų miestus, davė eilę savo darbų parodų ir paskaitų lietuvių bei amerikiečių ir kanadiečių galerijose ir universitetuose.

Sutiks laisvą, nuo savo taip didelio kūrybinio darbo, dailininką paprasčiau jį pasidalinti savomis mintimis ir su plačiąja visuomene.

-- Gal galėtum, Leonai, trumpai papasakoti savo gyvenimo vaizdingą istoriją?

-- Jei jau žinai, kad mano gyvenimo istorija yra įdomi ir vaizdinga, tai geriau nieko ir nepasakoti, nes nepasakojant ji gali imti ir supilkėti. Aš nesu skaitęs nei vieno menininko biografinio. Jas mėgsta rašyti ir pasa-

koti politikai -- pensionieriai. Menininkui pensijos nėra. Nėra ir istorijos. Gerai Antanai, kad užsukai pasišnekėti ir nori laikraščiu pasenkesį skirti. Tai sakyk, koks gi sekantis klausimas.

-- Kaip sekėsi ir sekasi Australijoje?

-- Nesisekė ir nesiseka. Štai kodėl, laikas nuo laiko, aš ir apleidžiu Kengūrų Žemę ir čigonauju kitur. Nepasisekimai priverčia dirbti, o bedirbant gaunasi kroviniai ir kuriasi žmogaus pastangų ir išvermės istorija. Kūryba, kaip ir kelionė. Pagaliau pats gyvenimas nebūtų įdomus, jei viskas būtų sėkminga.

-- Ar yra jaučiamas skirtumas tarp ateivių ir vietinių menininkų?

-- Visi ateiviai turi daugiau sunkumų kaip vietiniai. Tas yra visai normalu. Australijoje šiuo atžvilgiu net gi blogiau, šalis, kuri kratosi kolonijos vardo ir nori tapti nepriklausoma ne tik ekonominiškai, bet ir dvasiškai, dabar desperatiškai ieško savo identifikacijos bazės. Ta bazė laikosi nacionalizme. Gaunasi schizofreniška situacija: kratosi Anglijos dimonavimo ir bando kurti tautą ant britiškų pagrindų. Savo istoriją ir reprezentaciją patiki daugiau austra-

liams, kelių generacijų ateiviams "of British stock". Tačiau daug žymių asmenų iškyla iš mažumų, o ne iš to, Dievo išrinkto "stock". Apie tai minima mažiau, ar net ir išstumiama iš pačios istorijos. Tas paliečia net ir meną bei jo istoriją.

-- Ar tu manai, kad tokia nacionalinė veikla yra tipiška Australijai?

-- Ne, tu pats žinai, kad tą daro rusai, tą darė naciai, o nacionalizmas lieka nacionalizmas kur jis tik nepasireikščių.

-- Gal galėtum duoti kokį konkretų faktą, liečiantį lietuvių dailininkų tiesioginai.

-- Toks neginčijamas faktas yra Grafių Draugija Sydnėjuje. Jina susikūrė 1962 metais ir jos iniciatoriai ir pirmieji nariai buvo lietuviai. Vaclovas Ratas, Henrikas Šalkauskas ir Eva Kubos, vėliau prisijungus ir Algirdui Šimkūniui. Ši organizacija šiandien išaugo iki tiek, kad gali dalyvauti tarptautinėse parodose ir sąjūdžiuose. Mano didžiausiam ir skaudžiausiam nutebimui, Australijos žinomas ir garsus meno kritikas James Gleeson, rašydamas apie Australijos grafių veiklą ir jų renesansą svarbiu Sydnėjaus laikraštyje "Sun-Herald" 1967 metais birželio ar liepos mėn, paminėjo šią grafių d-ją (Printmakers Association) kaip to vi so renesanso centrą, bet sugėbėjo visą tą faktą atreptuoti iniciatorių nepaminėdamas, nei žodžio neparašydamas apie sąjungos nariu -- kūrėjus, kurie ne tik šią sąjungą sukūrė, bet ir tarptautinėje arenoje premijas laimėjo. Žodžiu, į ilgą sekmadienio straipsnį nei vieno lietuvių vardas nepateko. Jeigu nebūtų pats faktas lindnas, tai tektų žurnalistiška akrobatika pasigėrėti.

-- Ar šis nacionalizmas mažėja?

-- Mažėte nemažėja, gal tik pačią formą keičia, darosi taiklesnis, gilesnis. Būtum aklas, Antanai, kad nepastebėtum, kai tautinėse galerijose, kuriniai sukurti neanglosaksiškų mažumų, palengvėle tampa pakeisti darbais, pasirašytais Smith, Ferguson ir panašiai. Nežiūrint šimtų premijų, laimėtų tų kelių lietuvių dailininkų, nei vienas iš jų šiandien netapo meno vertelgy iškelti į menininkus, už kurių darbus tūkstančiais mokėtų, nes meno biznierių jautriai seka meno politikų posūkius.

-- Kokius, Leonai, pats atstieki didesnius laimėjimus?

-- Man tavo klausimai yra sunkūs atsakyti, jie yra per daug žurnalistiški. Jeigu yra koki laimėjimai, tai kiti turėtų žinoti (Nukelta į 6 psl.)

Dailininkas Leonas Urbonas

DAIL. LEONAS URBONAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

riau negu aš pats ir man nereikėtų apie juos pasakoti, Laimėjimas ar atsiėmimas, ypatingai mane, yra reliatyvi sąvoka. Aš galiu paminėti tam tikrus džiugius momentus. Australijoje kūrėjui didelio džiaugsmo nėra, bent man tos ekstazės yra labai retos. Laimėti premiją, kitą, tai nėra atsiėmimas. Džiugus kaitavo darbą teisėjas pasirinko ir gauti šimtą, kitą dolerių. Tas pade da sau laisvės ir laiko kūrybai nusipirkti. Man atrodo, kad Australija meno nenori. Purtosi jo kaip liginis vaistas.

-- O kaip yra su Amerika?
-- Nežinau, to viso tempo, Amerika domisi žmogumi ir turi jam daugiau laiko. Amerika yra gyvensnė.

-- O kaip Kanada?
-- Kanada stovi tarpe Amerikos ir Australijos. Tenai ir šiek tiek kvepia nacionalizmu ir britiška dvasia, bent Toronte, kur man ilgiau teko gyventi ir dirbti.

Sakyčiau, buvo džiugu, kada "Amerikos Balsas" mano Amerikos vizitais domėjosi ir davė progos per radio plačiai pasikalbėti. Vieną iš šių pasidžiugusių Lietuvoje brolių mano motina, sesuo ir broliai, Vienas televizijos pasirodymas Lietuvoje irgi buvo pakartotas. Sakyčiau, dekingu laimėjimu Lietuviai Katalikų Mokslo Akademijos pakvietimą dalyvauti jos aštuntame kongrese Toronte (1970 m.). Tokios progos ne tik savotiškos garbės suteikia, bet svarbiausia, kad už dėta atsakomybę iššaukia giliau glūdindį kūrybinę energiją.

Tiesa, turėjau įdomių susitikimų su Amerikos iškilniais menininkais rytų ir vakarų valstijose. Buvau kvieistas šnekti universitetuose ir kolegijose ir visuomet radau gilią įsijautimą iš auditorijos ir net pasidžiugimą pasilikti ir dirbti auklėjimo srity.

-- O jeigu pereitume nuo laimėjimų prie pralaimėjimų.
-- Tikras žurnalistas, ar ne?
-- Žmonėms įdomu ir yra žinoma, kad esi spontaniškas savo kūryboje. Kūryba ir gyvenimas plaukia iš vieno. Sakyk, Leonai, tose kelionėse, į kurias tu tikriausiai pasinešdavai visų detalių ir klūčių nuperžiūrėjęs, buvo ir baugių, gal net ir pavojingų momentų?

-- Pavojai ir nesėkmės yra irgi subjektyvus dvasinis stovis. Kas vienam gali būti tiksliai akstinas gyvenimo variklis, kitam -- tikra katastrofa. Pav. kartą, netoli Oklahomos, vos ne užsnigo manęs su visu automobiliu. Ir, būdamas žmogus pačioje audroje, negalvoji apie pavojų sąvoką. Būna tik pastanga ir kova su elementais, kai vėliau, saugiam motelyje, klausaisi žinių ir girdi, kad šimtai mašinų sniege įstrigo ir keletas žmonių nuo šalčio mirė ar užduso viduje. Tada ir pats pajunti, kad buvai pavojun patekęs. Būna ir atvirkščiai. Esi nemalonioji padėtyje ir kylančios emocijos iš padėties tragediją daro. Vėliau sužinai, kad kam nors tuo pačiu metu dar blogiau išėjo ir štai, save laimingu pasiskaitai.

-- Gal imk ir papasakok kokią nors laimingai pasibaigusią "tragediją". Tu vis filosofuoji. Atversk kokią kamputį iš savo įdomaus gyvenimo.

-- Ne mano kaltė yra, kad mes gyvenam tokioj gadynėj, kur vardai minėti yra pavojinga, kai kritikuoti galima tik menininkus. Atsiliepk nepalankiai apie kitus ir jau esi teisme už garbės nuplėšimą.

Gerai, Antanai, aš žinau, kad tu nori įdėti ir šiek tiek "kraujo" į šį reportažą. Įvyko taip: Scena Bostonas. Tenai, kaip ir kitur, suruošiau parodą. Ne vienas ruošiau, vietos kultūrininkai padėjo. Mane su žmona jie ir patalpino, o už tas pastangas aš sutikau jų susirinkime pasišnekesi praveisti. Paroda ir pasišnekesys, atrodė, praėjo gerai, sekmingai. Pasisekimą bešventinant seno bičiulio namuose, atsirado nuomonių skirtumai su įtakingais žmonėmis. Tikriausiai, jei ne tie nesutarimai, savo laikinos pastogės būčiau nepraradęs ir nepasiklydęs šaltajam miglotajam rudens nakti, vingiuotose, nežinomuose Bostono apylinkėse keliuose, išsėkė benzinas ir mašina sustojo kažkur netoli jūros, kai su užgesusiu motoru, baigėsi ir šiluma mašinoje, Drebedami su žmo-

na laukėm rytmečio aušros. Šimtai minčių plaukė emocijų takais. Padėtis atrodė daugiau negutragiška. Tikrai vėliau, dar peršalimo kamuojami, išgirdom, kad tose pačiose apylinkėse, maždaug tuo pačiu metu, įvyko Simo Kudirkos tragedija, kuria visas pasaulis pasibaisėjo. Mano pergyvenimas tapo nyktukas, nevertas dėmesio. Tarp kitko tose apylinkėse įvyko ir kita tragedija: paskendo Edward Kennedy sekretorė Jo Kapochne.

-- Tu tikrai turėtum iš savo išgyvenimų knygą rašyti.

-- Na eikim prie sekančio klausimo.

-- Kokios nuomonės esi apie modernųjį ir abstraktinį meną?

-- Geros, tikrai geros nuomonės.

-- Kokią meno kryptį esi pats pasirinkęs.

-- Dailininkas savo kūrybinės krypties nesirenka, bedirbant ji pati išsivysto.

-- Kur yra geresnės darbo sąlygos dailininkui?

-- Menininkas lieka menininku. Jie visi yra individai ir bendrinami nesiduoja. Yra tiktaigymimo ir darbo sąlygų skirtumai. Apie galias ir padeda ar priverčia jas išvystyti. Ar tu gali įsivaizduoti Picasso Naujojo Gvinėjo, Einsteino Trobiand salose, o Werner von Braun Mualim atole? Aišku, kad ne.

Amerikoje, net ir Kanadoje, sąlygos menininkui yra geresnės negu Australijoje. Tenai, jeigu jis negali prasimušti į didžiąją meno srovę, tai jis bent gali sau plūduriuoti, savo darbus rodydamas skaitlingoje lietuvių kolonijoje.

-- Įdomu, kodėl visam laikui nepasilikai gyventi Amerikoje?

-- Taip galvojau ir kvailes buvau, kad nepersikėliau. Net gi Amerikos valdžios sutikimą apsigyventi turėjau.

-- Tai kas gi privertė grįžti?

-- Keletas dalykų. Čia būtų sunku juos trumpai išminėti. Ekonominė 1970-71 metų krizė Amerikoje ir Kanadoje vertė apsigalvoti apie patį pragyvenimą. Grįžęs Australijon, irgi panašiai, dar gal didesnę krizę radau. Mačiau, kad iš paveiklų pardavimų gali būti sunkoka išsiversti, bent pradžioje. Reikėjo gauti darbą. Tokia proga man buvo Clevelando universitete, tačiau Clevelando klimatas man nelabai patiko. Kalifornijoje klimatas patiko, bet tenai tuo metu darbo buvo labai sunku gauti. Buvo ir dar kitokių priežasčių, kas mane grąžino atgal į Australiją.

-- Kada mes čia, australų spaudoj skaitėm, kad tu į Ameriką nusivežei kažkas tai 800 paveikslų armadą, tai tikrai mes negalvojom, kad tu vėl į Australiją grįšai. Kiek tu tenai parodų suruošei?

-- Per savo abi keliones, tur būt septyniolika.

-- O kaip su paveikslų pardavimu, ar ką nors reikėjo atgal parsivežti?

-- Visi būtų neįmanoma paroduoti. Išdalinau nemažai. Palikau tiems kurie man kelionėse vienaip ar kitaip padėjo. Apie 70 kūrinių dar yra Niagara Falls Art Gallery & Museum, Na, žinoma, virš šimto atsivežiau atgal.

-- Kūrybiškai koks yra skirtumas tarp šių kraštų?

-- Šiame klausime aš matau du faktorius: bendroji meninės veiklos dirva ir asmenišką sugebėjimą įsikurti ir kurti. Šiaurės Amerikos aplinka yra daugiau skatinanti kurti, negu Australijoje, apie ką aš pradžioj mūsų pokalbio, skirtingu būdu išsireiškiau. Turtinga gamta ir dvasiškai gyva aplinka yra kūrėjo tikras kuras. Šiuo atžvilgiu Amerika, net ir Kanada, prašoka Australiją. Be to, Amerika yra arti Europos. Gal dekada kita vėliau, kada Australija neišvengiamai turės suartėti su Azija, tikrai tada toki milžinai kaip Japonija, Indonezija, Indija, pagaliau ir Kinija, pataps kūrybinio pasaulio svarbi jėga.

-- Ar kas iš lietuvių čia pragyvena vien tik iš meno darbų?

-- Australijoje, kaip ir kituose, ypač anglosaksų kilmės dominiuojančiuose kraštuose, iš meno pragyventi yra sunku. Skulptoriai, grafikai, tapytojai

mokytojai arba dirba kitokius darbus. Kiek aš žinau, Australijoje tik Vladas Meškėnas jau keletas metų užsidirba tapydamas portretus. Jis pats kartais piktai atsiliepia, kad jam portretai nesą menas, o tik grynas darbas. Jei ne tas uždarbis, jis mielau tapytų laisvas kompozicijas savo paties ir, tikriausiai, kitų džiaugsmui.

-- Kokių turi ateities planų?

-- Galiu dailintis ateities ir dabarties planais. Planų neužtenka, reikia lėšų ir aplinkos jiems išpildyti. Jau senokai turiu projektą, kuriam išpildyti reikia ne tik lėšų, bet ir universiteto patalpų.

-- Menas ir universitetas? Kas yra tas projektas?

-- Prieš keletą metų, bedirbant, man ėmė ryškėti, kad pats kūrybinis momentas yra labai gyvas dvasinis ir fizinis stovis, kurį aš pavadinau "Trance". Apie tai aš šnekėjau savo mokytojinę Š. Amerikos kelionė. Dabar aš noriu eiti žingsnį toliau. Tam žingsniui reikalinga studija - laboratorija, kurioje aš galėčiau daryti tyrimus, būtent registruoti smegenyse vykstančių bangų kompozicijas, kūrybinio momento metu. Čia yra tik trumpa užuomina. Pats projektas yra gana komplikotas. Privočioji studijoj tas padaryti neįmanoma, reikia neurologijos departamento techniškos ir praktiškos pagalbos.

-- Ar nebando gauti australų valdžios paramos?

-- Prašiau Canberos Tautinių Universitetų stipendijos, kuris kiekvienais metais šiam reikalui skiria vieną. Tik pagalvok kiek prašymų būna iš kone 14-kos milijonų gyventojų tautos.

-- O gal angliška pavardė ir čia padėtų?

-- Tikriausiai nepakenktų.

-- Yra dar kokių planų?

-- Būtų perilga litanija. Pradžioj jau minėjau, kad man čia nesiseka, todėl laiks nuo laiko aš ir pabandau išgonauti.

-- Kas atsitiko su pačio plunksna. Seniau dažnai parašydavai, argi jau ir ją užleidi rėdintis?

-- Nevisai. Kai vaizdinė kūryba sulėtėja, imuosi plunksnos ir kuriu vaizdus ir situacijas knygai, kurią, tikiuosi, neužilgo baigti.

-- Iš savo gyvenimo?

-- Ne apie save. Apie žmogų kuris gyvens už 450 metų. Tragedija žmogaus, kuris siekia amžinybės. Kompiuterių pagalba pasodinamas savo sielą į stūnų, laboratorijoj augina.

-- Tema tikrai įdomi, lauksime knygos. Jeigu nieko prieš dar vieną paskutinį klausimą: ar turi ryšių su Lietuvos menininkais ir ką galvoji apie meną Lietuvoje?

-- Šiuo momentu jokių ryšių neturiu. Iš arčiau susipažinus su šių dienų Lietuvos menu, netiktų savo nuomonę reikšti. Šalia to kas spaudoj pasirodo, arba matyti atsiųstuose reprodukcijose albumuose, tikriausiai tai nėra visas menas. Be šio oficialaus, tikriausiai yra ir "katakombų" menas, su kuriuo arčiau susipažinti tektų tik Lietuvą aplankant.

Nuoširdžiai padėkojęs mielam dailininkui už malonų ir nuoširdų pasikalbėjimą dar ilgai, ilgai negalėjau suprasti kaip tiek energijos, tiek idėjų, tiek talento turįs L. Urbonas negali rasti sau ramaus ir pastovaus gyvenimo ir kūrybos uosto, kur jis galėtų bent dalį savo atities planų įvykdyti. Tikiu, kad vieną dieną ir pati Australija mielam dailininkui nušvis šviesesnė spalvomis ir, kaip daugelis kitų ateivių ir menininkų, jis ras tai ko jis taip ilgai ieško.

**WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
LATHE SET UP
MAN**
11-7 Shift
EXPERIENCED ON W & S EXCELLO & TURRET LATHES. MUST HAVE JOB SHOP EXPERIENCE AND BE ABLE TO SET UP WORK FROM BLUE PRINTS & CLOSE TOLERANCE.
STEADY WORK AND FRINGE BENEFITS.
CHAMPION BAIT CO.
800 Fred Moore Hwy.
St. Clair, Mich.
313-329-4721 (49-51)

New York

DARBINGAS
SUSIRINKIMAS

A. L. Tautinės Sąjungos pirmasis skyrius turėjo savo metinį narių susirinkimą, kurs praėjo labai gyvai. Matyt, Seimo paveikti susirinkime dalyvavo net ir tokie nariai, kurie šiaip jau retai pasirodo. Visi įdomavosi kaip vyko Seimas Detroit. Apie tai padarė pranešimą ALTS-gos Tarybos narys, dalyvavęs Seime, Jurgis Kiaunė.

Skyriaus valdyba buvo perrinkta ta pati, tik sekretorius naujas, Apolinaras Vebeliūnas, kurs buvo išrinktas vietoj E. Leleivos, jam dėl laiko stokos atsisakius. Tokiu būdu valdybą sudaro: A. Koncė -- pirm., Dr. B. Nemickas -- vicepirm., J. Maurukas -- vicepirm. kultūros reikalamas, A. Jurgėla -- izdininkas, A. Vebeliūnas -- sekretorius. Susirinkimas aptarė veiklos planą. Jau antrą sykį aptarta Vilniaus įkūrimo sukties paminėjimo su ruošimo reikalas, po vasaros atostogų rudenio.

Susirinkime dalyvavo ir retai galėdavęs ištrūkti iš naktinio darbo stambus kultūrininkas, poezijos rašytojas Jakštas, dabar išėjęs į "dykystę", turįs daugiau laiko; gaila tik kad žada išsikelti į Ispaniją, taip sakant "nusikaršinti". Kaip ilgametis Susivienijimo Lietuvių Amerikos (SLA) darbuotojas jis siūlė atkreipti dėmesį į šią 4-milijoninę dolerių organizaciją ir aktyviai joje dalyvauti. Tai, esą, būtų labai konkretus darbas, naudingas liet. tautai. Susirinkime dalyvavo taip pat senosios kartos visuomenininkas, dar brooklynietis Pusnikas, ir ilgametis valdybos narių: 20 metų išbuvęs skyriaus izdininku inž. K. Krulikas su žmona; jau 22-rus metus valdyboj besidarbuojąs A. Jurgėla, dabartinis izdininkas; plačiai visuomenės šakose besidarbuojąs K. Bačauskas, ugningas Jz. Butkus, ku-

ris nenurimo kol jo sūnus netapo neolitu, ir kitai. Buvo laukiamas dr. E. Noakas su pranešimu apie Balfą, bendruomenininkas teisininkas Vilpišauskas su pranešimu apie bendruomenės rinkimus, bet matyt, sutrukdė dar tuomet nebaigti reikalai, o ponias Gasiliūnė inžinierių susirinkimo išvakarėse ruošė puotai pavilgą. Dr. Nemickas gromuloja Helsinkio konferenciją.

Skyrius sveikina savo jaunių narių Liucių Balsį jo vedybų proga, kurs neseniai susituokė su newjorkiete lietuvaitė ir yra išvykęs į povestuvinę kelionę.

Dalyvis

• Dail. J. Bagdonas, Balfos reikalų vėdėjas, abiem susiginėjusiom pusėm susitaikius, ir toliau paliktas tarnautoju Balfos namuose Brooklyne, kol bus sušauktas Balfos seimas Clevelande.

SHEET METAL SHOP
has immediate openings for the following:

BRAKE OPERATORS
LAYOUT MEN
WELDERS
STRIPPIT OPERATORS
For 1st & 2nd Shift
Experienced only need apply. Excellent fringes include paid 365 day Blue Cross, Blue Shield, and Major Medical. Also paid long-term disability and life insurance.
Apply in person to:
GLENWAY INDUSTRIES, INC.
Glenway Bldg. No. 4, Door 8
3670 Werk Rd., Cincinnati, O. 45211 (44-50)

OWNER OPERATORS

Late model 3 axel tractors.
Pull company trailers. From Ohio and Louisville.
Return loads no problem.

Call Mr. JACKSON
216-435-6394
(46-55)

MILLWRIGHTS
Must be a qualified welder with 5 years experience in industrial equipment troubleshooting and overhaul. Excellent wages and fringe benefits including stock purchase with expanding company. Call or see Frank A. Korosek, Personnel Director.
CROWN CORK & SEAL
2160 WEST 106 ST.
CLEVELAND, OHIO
216-651-4800
We share in your pride of quality work.
E.O.E. (49-51)

**QUALITY CONTROL
INSPECTOR**
Can manufacturing experience required. Must be available for any shift. Excellent wages and fringe benefits including stock purchase with expanding company. Call or see: **CROWN CORK & SEAL**
2160 WEST 106 ST.
CLEVELAND, OHIO
216-651-4800
We share in your pride of quality work.
E.O.E. (49-51)

MAINTENANCE ELECTRICIANS

High school graduate with 4-6 yrs. electrical experience. Prefer industrial background with previous experience in combustion engines and general maintenance repair.

MAINTENANCE MECHANIC A

High school graduate with 6 to 8 years general maintenance experience in repair of material handling trucks. Some electrical background and experience in preventative maintenance is desirable.

MAINTENANCE MECHANIC B

High school graduate with 2-4 years general maintenance experience. Knowledge of material handling trucks and arc welding is desirable. Good starting salary and excellent benefits.

Apply in Person Between 9 A.M. and 3 P.M.
Mon. Through Fri.

N. L. INDUSTRIES

2850 West 3rd Street Cleveland, Ohio 44113

An Equal Opportunity Employer M/F (49-52)

MECHANICAL DRAFTSMAN

Special Applications Engineering Dept.

A minimum of 1 to 2 years experience required. Full fringe benefit program, pleasant working conditions, good starting salary are offered to the qualified person.

Please Contact M. Kaspor

313-539-3400

THE UDYLTE CO.

THE WORLD'S BEST KNOWN SUPPLIER
TO THE ELECTRO-PLATING INDUSTRY

An Equal Opportunity Employer

• Jūratė Veblaitytė, jauną dainininkė, gražiai besireiškianti lietuvių parengimuose Atlanto pakrašty. Neseniai ji dainavo LB Elizabetho apylinkės metiniam bankete, akompanuojant Robertui Siratui.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

PLANT ENGINEER

Excellent opportunity for individual with mechanical or electrical engineering degree, preferably with paper industry exp. However, we will consider 5 or more yrs. exp. as a plant engineer. The successful candidate will have a knowledge of plant layout, equipment planning & all maintenance functions. Responsibilities will include directing & conducting all eng. & maintenance performed within the plant, as well as supervise the engineering & construction of a new addition at our present location. Interested applicants should send a complete resume & salary requirements to:

APPLETON PAPERS

A. DIVISION OF NCR

P. O. Box 100

Shiremanstown Branch,

Camp Hill, Pa. 17011

An Equal Opportunity Employer

ELECTRICAL CIRCUIT DESIGNER

Immediate opening. Must have minimum of 3 years experience as a designer of injection molding, die casting, or machine tool circuitry. Must be capable of working with relay and solid state logic. Knowledge of JIC, NEC and OSHA essential. Excellent opportunity with major plastic machinery manufacturer for the designer who can execute an assignment from start to finish. Good working conditions, easy access to work. For interview apply Personnel Office or submit resume to Mr. H. Hollis.

VAN DORN CO.

2685 E. 79 St.

Cleveland, Ohio 44104

216-361-3277

An Equal Opportunity Employer (49-58)

EXPEDITER

Knowledge of production control procedure, following up on production routing and must be able to keep accurate records and read blueprints. Will be expediting electrical sub-assemblies, manufactured parts and final assembly. 2d shift (Salary). Good working conditions. Easy access to work. We are located next to the CTS Rapid Transit E. 79 St. stop. Parking facilities provided.

VAN DORN CO.

2685 E. 79 St.

Cleveland, Ohio 44104

216-361-3277

An Equal Opportunity Employer (49-58)

ELECTRICAL DRAFTSMAN

Minimum 2 yrs. exp. on machine tool schematic diagrams, and A.C. control circuits. Must be familiar with components J.I.C. standards, preparations of bills of material, control panel layout, and electrical sheet metal work. Knowledge of solid state helpful, high school graduate with some additional schooling preferred.

VAN DORN CO.

2685 E. 79 St.

Cleveland, Ohio 44104

216-361-3277

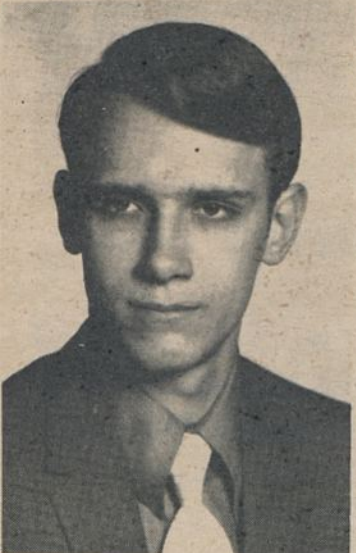
An Equal Opportunity Employer (49-58)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED ALL AROUND MACHINISTS AND BRIDGEPORT OPERATORS

Must have job shop experience and be able to set up work from blue prints and close tolerance. Steady day work. High rate and overtime, all fringe benefits.

Call or apply
MASCO MACHINE INC.
23610 ST. CLAIR AVE.
EUCLED, OHIO
216-486-1772 (49-51)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Romas A. Vasiliauskas**, 20 metų amžiaus, š. m. birželio 8 d. baigė Cleveland State Universitetą gaudamas Bachelor of Business Administration Magna Cum Caude. Dabar vakarais lanko tą patį universitetą norėdamas įsigyti Master of Business Administration diplomą.

Nuo liepos 23 d. jis pradeda dirbti su Ernst and Ernst, viena didžiausių iš aštuonių Certified Public Accounting firmų.

R. A. Vasiliauskas aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. Nuo 11 metų amžiaus priklauso skautams.

• **Clevelando Tautybių Sąjūdis**, kurio pirmininku yra meras Ralph J. Perk, Brežnevo vizito Amerikoje proga, pasiuntė prez. Nixonui raštą, prašant kad derbose su Sovietų lyderiu nebūtų pamiršti ir Rytų bei Centro Europos pavergtų kraštų reikalai.

Sąjūdis yra apjungęs 21 tautą. Į jų tarpą įeina ir lietuviai.

BIRŽELIO MINĖJIMAS CLEVELANDE

Lietuvos okupacijos — birželio įvykių minėjimas atidėtas į sekmadienį, liepos mėn. 1 d. ir įvyks sekančia tvarka:

10:30 šv. Mišios už pavergtą Lietuvą šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje ir tuoj po Mišių minėjimas parapijos salėje.

Pagrindinę kalbą pasakys LVS Ramovės ir Lietuvių Bendruomenės veikėjas buvęs Chicago Apygardos pirm. ir dabartinis LB Cicerio Apylinkės pirm. Andrius Juškevičius. Himnus sugiedos solistas Julius Kazėnas. Minėjimas bus trumpas.

Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis ir visa Clevelando ir apylinkių lietuvių visuomenė kviečiama atsilankyti.

• **Linus Stempuzis** baigė Ohio universitetą įgydamas meno ir architektūros bakalaurą. Jis architektūros studijas gilins toliau ruošdamasis master diplomui.

• **Antanas Kasperas**, vienišas lietuvis clevelandietis, 74 m. amž., gyvenęs 1023 E. 76 St., mirė gegužės 17 d. palikdamas ketvirtį milijono, kuriuos testamentu padalijo po 1500 dol. dviem pusbroliams ir krikšto sūnui, o likusius 220,000 dol. paskyrė šv. Jurgio ir Nauj. parapijos bažnyčioms mišių aukoms.

LIETUVAITES PASIŽYMEJO SPORTE

Š. m. birželio 2 d., Clevelande įvykusiose Šiaurės-Rytų Ohio gimnazijų (High School) distrikto mergaičių lengv. atletikos pirmenybėse, RITA ČYVAITE, atstovaudama Villa Angela Academy, laimėjo 3 pirmas vietas: šuolį į aukštį -- 5'-21/2" (1,59 m.), šuolį į tolį (16" - 7 1/2") ir 50 yd. klitinį bėgimą (7,1 sek.). Pažymėtina, kad Ritos šuolio į aukštį pasiekė naujas š. A. lietuvių rekordas. Senasis priklausė Ritai Petrovytei (Toronto Aušra), pasiektas 1969 m.

LITUANISTINIŲ PEDAGOGIKOS KURSŲ IV LAIDA

IV Clevelando Lituanistinių Pedagogikos kursų laida Lituanistinių mokyklų darbininkų eilėpažindėjo dviem gabiais ir gražių vilčių teikiančiais nariais: Vilija Nasvytė ir Romas Kazlauskas šiais metais baigė lituanistinių pedagoginių kursų VI laidą. Iš viso šiuos kursus jau yra baigę 18 asmenų, kurių gera dalis jau sėkmingai dirba lituanistinėse mokyklose ir viena (Jolita Kavaliūnaitė) dėsto lituanistinius dalykus universitete.

Kursų vedėjas mok. Vc. Kavaliūnas turėjo laimės sutelkti labai stiprų dėstytojų kolektyvą. Kiekvienam dėstomam dalykui buvo pakviesti geriausi savo sričių žinovai. Lietuvių kalbą be paties kursų vedėjo dėstė. St. Barzdukas, literatūrą prof. Ald. Augustinavičienė, metodiką mok. J. Žilionis, istoriją prof. J. Jakštas ir mok. A. Tamulionis, Lietuvių dai-

Gegužės 13 d. RITA ČYVAITE taipogi laimėjo 3 pirmas vietas Clevelando Diocezijs Katalikiškų gimnazijų lengvosios atletikos pirmenybėse: 50 yd. klitinį (7,0 sek.), 220 yd. bėgimą (27,5 sek.) ir šuolį į tolį. Tose pačiose rungtynėse RITA MAŽELYTE laimėjo antras vietas 50 yd. bėgime (6,6 sek.) ir 220 yd. bėgime (28,5 sek.). RITA atstovavo Beaumont H.S.

Birželio 9 d. RITA MAŽELYTE dalyvavo Šiaurės-Rytų Ohio Distrikto "Junior High School" (7,8 ir 9 sk.) mergaičių lengv. atletikos pirmenybėse, laimėdama pirmą vietą 440 yd. bėgime, pasiekė 64,9 sek. ir trečią vietą šuolyje į tolį 14'-8 1/4". Juos 440 yd. pasėkmė buvo naujas pirmenybių rekordas. Pažymėtina, kad senasis rekordas priklausė Ritai Čyvaitei, pasiektas 1970 m.

Rita ir Rūta yra LSK Žaibo narės.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LIEPOS 1 D. SLA 136 kuopos gegužinė.

LIEPOS 8 D. sekmadienį Šaulių kuopos susirinkimas ir gegužinė K.O. Pautienų sodyboje.

LIEPOS 15 D. LVS Ramovė Clevelando skyriaus gegužinė.

LIEPOS 22 D. sekmadienį Šaulių išvyka į gamtą su šaudymo pratimais.

LIEPOS 29 D. ALTS-gos Clevelando skvriaus gegužinė.

RUGPIČIO 17-19 D. Clevelando lietuvių Naujųjų Namų atidarymas.

RUGSEJO 3 D. Darbo Dieną, Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo metinė gegužinė, šv. Juozapo sodyboje.

RUGSEJO 15 D. Pirmasis rudens balius su įdomia mėgine programa, Rengia Dirva Naujuose Lietuvių Namuose.

RUGSEJO 23 D. šv. Jurgio parapijos salėje Šauliai ruošia Vlado Putvio 100 metų gimimo suaktį.

SPALIO 21 D. Naujosios parapijos salėje koncertas: N. Linkevičiūtė, B. Prapuolenis ir V. Nakas.

SPALIO 13 D. G. Čapkauskienės ir K. Jakučio koncertas Nauj. parapijos salėje.

GRUODŽIO 31 -- Naujų Metų sutikimas, Ruošia Lietuvių Bendruomenė Clevelando Apylinkė Naujuose Lietuvių Namuose.

1974

VASARIO 23 D. Tradicinis užgavėnių blynų balius, Rengia Pilėnų tunto skautų tėvų komitetas.

nas ir taut. muzikos meną -- muz. A. Mikulskis, Taut. šokių charakteristikas ir idėjas -- Grandinės vadovas L. Sargys, žurnalistiką Draugo bendradarbis Vc. Rociūnas.

Kursus išlaiko Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės Valdyba. Kursai veikia Naujos parapijos namuose.

Išleistuvėse dalyvavo dalis kursų lektorių, Ohio Apygardos Pirmas K. Žiedonis, Clevelando Apylinkės Pirmas J. Malskis, Švietimo Dalies vad. mkt. Pr. Karalius, absolventų bičiuliai, giminės ir keletas mokytojų senesniųjų kursų laidų atstovų. Buvone ilgos, bet nuosirdžios kalbos - sveikinimai su pagyrimais patiemis kursantams ir jų tėvams už parodytą ištvermę. Kiekvienas absolventas gavo po keletą knygų (paties kursų vadovo premijotą romaną, prof. J. Jakšto redaguotą Lietuvos istorijos leidinį, Lietuvių poezijos knygas iš Apylinkės Pirmo J. Malskio. Savo padėkos ženklą -- prasmingą lietuvišką medžio raizinį - bareljefą baigusieji iškėė Vc. Kavaliūnui, o kitus apkaršė kvepiančiom pavasario gėlėmis. Mamos ir tėveliai suruošė skanių patiekalų vaises. O mok. J. Žilionis linksmai visus nuteikė anekdotais iš mokyklos gyvenimo.

(pk)

• **Globe Parcel Service, Inc.** Clevelando skyrius dėl atostogų bus iždarytas nuo birželio 30 d. iki liepos 17 dienos.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį** tel. 531-2211.

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

ELECTRICIAN

Fully qualified journeyman to inspect, repair, install and wire AC and DC apparatus, devices and circuits of any voltage for plant maintenance.

High hourly rate
Rotating Shifts
Many fringe benefits
Apply in person

United States Steel Central Furnaces

2650 Broadway Ave.
Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer (45-52)

PLANT SUPERINTENDENT

We are a medium sized flexible package converting operation seeking a manager experienced in flex printing, bag making and lamination. The individual must be capable of taking charge of a three shift operation, directing foreman and plant employees. Wide range of excellent company benefits. Send resume in confidence or contact: Maynard Perry at: MUNSON, PACKAGING INC. 1366 W. 117th St. P. O. Box 512 Edgewater Branch Cleveland, Ohio 44107 216-521-6570 An Equal Opportunity Employer (48-53)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS

Openings available on 1st and 2d shifts for:

ENGINE LATHE
VERTICAL BORING MILL
TURRET LATHE
MILLING MACHINE
TOOL ROOM

Must have 4 to 5 yrs. experience TOP WAGES AND BENEFITS PLUS PROFIT SHARING PROGRAM Located south of Northfield on Rt. 8 next to Alsides.

CONTACT MR. HAGARTY
JAY-EM CORP.

75 MARC AVE. 1-216-929-4441 CUYAHOGA FALLS, OHIO (48-57)

ST. PETERSBURG, FLORIDA AREA

Arvin Automation, subsidiary of Arvin Industries, has immediate openings for:

SR. MECHANICAL DESIGN ENGINEERS

ALSO

1ST CLASS SKILLED ALL AROUND MACHINISTS TOOL AND DIE MAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Should you be thinking about relocating to Florida, here is an opportunity for full time, permanent employment in a new, modern, air conditioned plant. Good starting salary plus outstanding benefits.

Apply or send complete resume to:
Personnel Dept.

ARVIN AUTOMATION, INC.
4820 Park Blvd.
Pinellas Park, Florida 33565 (49-51)

PIPER FITTER ASSISTANT FOREMAN

FOR BROOKLYN SHIPYARD

MUST HAVE SHIPYARD EXPERIENCE AS WELL AS EXPERIENCE IN LAY OUT TARGET WORK IN FABRICATION. SALARY COMMENSURATE WITH EXPERIENCE. EXCELLENT FRINGE BENEFITS.

Call 212-625-3456, Ext. 238, for appointment

IRA. S. BUSHEY & SONS INC.
764 Court St. Brooklyn, N. Y.

An Equal Opportunity Employer (45-51)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED
ALL AROUND MACHINISTS
MOLD MAKERS
TOOL MAKERS
1ST & 2ND SHIFT

Must have job shop experience and be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Steady work for qualified men and overtime. All fringe benefits.

APPLY CALL OR WRITE

TDM CORPORATION

P. O. Box 277, Fletcher, North Carolina 704-684-9818 (41-50)

STRUCTURAL ENGINEER

for rapidly expanding international corporation. Responsibilities include applications analysis, design, quality control functions, field application problems. Must be able to effectively communicate with people. Applicant should be eligible for registration within 1 year. Job offers possibility of relocation to Florida following a suitable training period. Opportunities unlimited with generous fringe benefits and profit sharing. Send resume and salary requirements or call in confidence to:

John T. Brunton

True Joist Corp.

P. O. Box 357, Delaware, O. 43015 614-363-1317 (49-50)

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

• **KIEKVIENĄ** lietuvių, kurs domisi daile, stebina lietuvių dailininkų veržlumas bei išsilimas. Štai jauna dailininkė Irena Mitkutė, premiją laimėjusi pernai II Jaunimo Kongreso proga suruoštoje jaunųjų dailininkų parodoje, o šiemet Lietuvos nepriklausomybės šventės proga Čiurlionio galerijoje surengtoje jungtinėje lietuvių dailininkų parodoje laimėjusi 1,000 dol. premiją, neseniai Chicago Meno Instituto parodoje vėl laimėjo 1,000 dol. premiją ir ją aukštai įvertino dienraščio "Chicago Tribune" meno kritikas. Tuo tarpu kitas lietuvis dailininkas, Antanas Petrikonis, Chicago's vidurmiestyje esančios "The Convent Club Gallery" vadovybės pakvietas kaip "to mėnesio dailininkas" ištatytį savo kūrinis minimoje galerijoje visam mėnesiui: nuo birželio 22 iki liepos 20 d. Tos pačios galerijos vadovybė rengė ir specialias išlaimas dail. A. Petrikoniui pristatytį, kurios įvyko birželio 25 d. Įdomu, kaip amerikiečiai kritikai atsilieps apie gamtos gyvybę bei jos grožiu alsuojančius dail. A. Petrikonio paveikslus?

• **A. Beleška**, 6921 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, išleido Vilniaus sukakčiai paminėti vokus su Vilniaus herbu. Kaina 20 centų.

Kenosha

LIETUVIŲ DIENA

Kenosha's ir Racine kolonijų lietuviškos organizacijos vėl ruošia Wisconsinio Lietuvių Dieną liepos 15 d., šv. Terėsė parapijos ažuolyne, Kenosha, Wis., 3 val. po pietų įvyks Pavergtų Tautų Savaitės minėjimas su programa. Jame dalyvaus eilė garbės svečių, pavergtų tautų atstovai ir karo veteranai. Pagrindines kalbas pasakys valstijos senatorius Douglas LaFollette ir ALTOs atstovas Kazimieras Oksas. Programą išpildys lietuvių tautinių šokių grupė "Žilvitis" ir ukrainiečių šokėjų grupė "Krylaty".

Himnus giedos Ida Tamulienė. Invokacijas netrimis kalbomis skaitys — kun. Vincent Schneider, šv. Terėsės parapijos klebonas — angliškai, kun. St. Saplis, MIC, šv. Petro parapijos klebonas — lietuviškai ir kun. John Oleksiuk, šv. Mykolo ukrainiečių katalikų parapijos klebonas. Sveikinimo žodžius tars Kenosha's burmistras Wallace E. Burkee, Racine miesto burmistras Stephen F. Olsen ir kiti garbės svečiai.

Siemet pavyko užmegsti gerus ryšius su ukrainiečiais ir jie žada gausiai dalyvauti minėjime. Kitos tautybės daugumoj atsiunčia tik savo atstovus ir vėliaus palydą.

Rengimo komitetui vadovauja J. Milišauskas. Vyriausia šeimininke pakvies ta Mary Wedeikes. Visas komitetas iš organizacijų atstovų dirba išsijuošęs, kad tik Lietuvių Diena gerai pavyktų.

Tikimės, kad vėl pas mus apsilankys Rockfordo lietuvių ekskursija, Chicago's šauliai ir mieli kaimynai lietuviai iš plačios apylinkės.

Esant lietingam orui, Lietuvių Diena ir minėjimas įvyks ten pat esančioje erdvoje ir vėsinamoje parapijos salėje.

Jurgis Milas

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AUKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NEOLITHUANŲ ŽINIAI

Kaip jau buvo Dirvoje paskelbta, šiais metais vasaros stovyklą ruošia Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba. Laikas nuo rugpjūčio 25 d. iki rugsėjo 2 d. V i e t a — N E P T U N Ė S R e s o r t, Rt. 2, Eagle River, Wisconsin, sav. L. K. Slenys, tel. (715) 272-1130.

Stovyklą uždarius ten pat rugsėjo 2 d. įvyks Korporacijos visuotinis suvažiavimas.

Tad visi kolegos ir kolegės prašomi šiais metais savo vasaros atostogas derinti prie stovyklos ir suvažiavimo laiko ir nieko nelaukiant registruotis pas Vyr. Valdybos išd. kol. Br. Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Primename, kad visiems kolegoms-ėms išsiunčiami asmeniškai laišukai su smulkesne stovyklos programa. Užsiregistravimo data iki rugpjūčio 4 d. Registruojantis prašom atsiųsti 25 dol. užstato.

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

Long Beach

• Long Beach Lietuvių Klubo narių susirinkimas įvyko gegužės 26 d. Susirinkimą atidarė Klubo pirm. Br. Morkis ir perskaitė susirinkimo dienotvarkę. Klubo sekretorius J. Mikalonis perskaitė praeito susirinkimo protokolą. Finansų sekretorė Aldona Morkienė perskaitė piniginę apyskaitą, Vasario 16 minėjimo, o kasininkė Birutė Tamulienė pranešė kiek kasoje yra pinigų. Pirm. Morkis padėjo visiems pasidarbavusiems minint Vasario 16.

Pasiūlyta iš Long Beach Liet. Klubo išrinkti vieną asmenį — ryšininką prie Lietuvių Fondo Long Beach apylinkės. Lietuvių Klubas yra Liet. Fondo narys su 200 dol. Lietuvių Fondo Long Beach Apylinkės Vajaus Komiteto pirm. Stasys Jasutis pasidžiaugė, kad Liet. Klubo nariai įdomėjasi Liet. Fondo reikalais ir kvietė visus įstoti Liet. Fondan, tai greičiau bus su-

rinktas milijonas dolerių. Be to, paaiškino, kad visuomet bus priimtas į Vajaus Komitetą Liet. Klubo narių išrinktas asmuo. Danys Meikišius pareiškė, kad gavo laišką su sąrašu jam įgaliotų parinkti aukų Tautos Fondui, kuris rūpinasi Brazilijos byla ir plačiau paaiškino jų blogą padėtį. Be to, pasiūlė iš Klubo kasos paaukoti 100 dol. Tautos Fondui. Pasiūlymas paremtas ir nubalsuota iš Klubo kasos paaukoti 100 dol. Tautos Fondui. Iš Klubo atskirų narių buvo suaukuota 66 dol.

Klubo gegužinė įvyks liepos mėn. 22 d., 1 val. p. p., sekmadienį, Long Beach Policijos parke, prie Carson St., Long Beach, Ca.

Baigus susirinkimą, buvo vaišės, kurias paruošė Aldona Morkienė ir Ona Meikišienė. (dm)

• Už mylimą Baltiją, eilėraščiui, parašė Algirdas Brazinskas-Baltas, iliustr. dail. J. Bagdono, 32 psl., kainą \$2. Išleido Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Richmond Hill skyrius. (Adr.: J. Sirutas, 85-59 88 Street, Woodhaven, N. Y. 11421).

Šio leidinio autorius su tėvu prieš 3 metus lėktuvu pabėgo į Turkiją ir ten tęsėsi kalėjime, laukdamas galutinio teismo sprendimo. Leidėjai skelbia, kad leidinio pelnas bus pasiųstas autoriui.

• Inž. Juozas Butkus, Korp! Neo-Lithuania filiteris, gyv. New Yorke, išvyko atostogų į Karibų salas.

Los Angeles jaunimo šventėje viesulais skrisdami šoka D. Pretkutė ir R. Žukas. L. Kanto nuotrauka

LIETUVIŲ RESJUBLIKONŲ CHICAGOJE VEIKLA

Lietuvių-amerikiečių respublikonų Illinois lygos naują valdybą sudaro:

Pirm. Kazimieras Oksas, vicepirmininkai Algis Regis, Anatolijus Milūnas, Juozas Bacevičius, dr. Juozas Briedis, gen. sekr. Anatolijus Milūnas, prot. sekr. Jonas Vasaitis, išd. Aleksas Jankūnas, kontr. Algis Barakauskas, teis. patarėjas Povilas Žumbakis.

Komitetų pirmininkais išrinkti: narių registracijos — Albertas Vengris, moterų — dr. Aldonas Valienė, inf. Antanas Stakėnas, prog. Vincentas Kačinskas, part. reik. Antanas Valukas, jaun. resp. Stanley Bernard.

Jonas Kimbark vėl perrinktas lygos garbės pirmininku. Amžiniais Lygos nariais yra V. Olienė ir O. Biežienė.

• J. Petrėnui pasitraukius iš "Nepr. Lietuvos" redagavimo ir grįžus į New Yorką, laikraštį redaguoti laikinai sutiko dr. H. Nagys ir A. Lymantas.

• Juozas Pronskus, Jackus Sonda ir Kostas Augustas, trys redaktoriai, birželio 3 d. Chicagoje buvo pagerbti Lietuvių žurnalistų Sąjungos centro valdybos pastangomis, šiame atšventę 80 metų amžiaus sukaktį. Visi trys yra žemaičiai ir gimę tais pačiais 1893 metais.

• Prof. A. Ramūnas, viešėdamas Argentinoje, finansiniai parėmė laikraščio "Laiko" velykinio numerio išleidimą. Prof. A. Ramūnas apie 2 savaites skaitė pedagoginio ir filosofinio turinio paskaitas Meksikos universitete.

San Francisco

LF ĮGALIOTINIS

Ilgą laiką San Francisco ir jo apylinkių, arba trumpiau -- šiaurės Kalifornijos lietuviai, neturėjo čia Lietuvių Fondo įgaliotinio, todėl iš šios Kalifornijos dalies L. Fondas labai mažai buvo remiamas. Priešais metais iš Los Angeles į šią apylinkę atsiėmė veiklus visuomenininkas, dipl. ekonomistas ir Liet. Kariuomenės pulk. leit. Kazys Pažemėnas ir apsigyvenęs San Francisco priemiestyje Burlingame ėmėsi darbo šioje negausioje kolonijoje, suorganizuodamas Vasario 16-os Giminaziją remti būrėnų ir nusistatė Giminazijai vieną - kitą šimtą dolerių. O šiemet Lietuvių Fondo V-bos tapo paskirtas šios apylinkės LF įgaliotiniu.

Šioje apylinkėje, kur lietuviai gyvena išsiskleidę po keletą šeimų daugelyje viens nuo kito nutolusių miestų, retai pasitaiko progų susitikti su savo viengeničiais, kuriame nors subūvime, kaip yra didelėse lietuvių kolonijose. Todėl LF įgaliotinis kreipėsi į apylinkės narius raštiškai atsišaukimu, prašydamas ir kviesdamas aukoti LF, kad sekmingiau galėtume kovoti už mūsų tautos išlikimą.

Lietuvybės reikalą galima paremti ir testamentais. Apie mūsų tautiečių nerūpestingumą nesudarant laiku testamentų jau daug buvo rašyta spaudoje. Dėl to neapsižiūrėjimo daug sunkiai uždirbtų lėšų patenka į okupantų rankas. Kiek daug gerų darbų mūsų likiminėje kovoje galima būtų atlikti palikus dalį savo santaupų Lietuvių ir Tautos Fondams.

Įgaliotinis mano, kad Fondo vajaus ruošti geriau tiktytų koledžius organas, todėl prašė LF Apylinkės V-bą paskirti į LF vietinį Komitetą vieną V-bos narį, o kitą narį Fondo įgaliotinis kooptavo iš apylinkės lietuvių. Juo sutiko būti dr. Saulius Vydas, LF narys. (k)

7 DIENOS CHICAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Chicago "Miško broliai" kurie dalyvaus jubiliejinėje lietuvių skautų stovykloje. Iš kairės: A. Derenčius, A. Tamošiūnas, V. Lukas, P. Vilkelis, S. Juozas Šaičiūnas (draugininkas), K. Grigola, V. Butikas, V. Žygas, J. Kapačinskas, A. Mikutaitis, E. Būtenas, J. Riškus ir G. Petkus. Daugelis šių jaunų vyrų G. Petkaus nuotrauka skaito ir Dirvą.

• LIETUVIŲ TAUTINIŲOSE namuose birželio 16 d. vakare Irena ir dr. Leonas Kriaučeliūnai savo draugams bei jaunimui surengė turtingas vaišes jų dukros Jolitos aukšt. mokyklos baigimo proga. Vaišėse, kurias trumpu žodžiu pradėjo dr. L. Kriaučeliūnas, pakviesdamas maldą sukalbėti prof. B. Vitkų, dalyvavo apie 120 svečių, jų tarpe gražus būrys jaunimo, daugumoje iš "Grandies" taut. šokių grupės, kurioje šoka abi Kriaučeliūnų dukros ir kurią Kriaučeliūnai globoja. Kas šioje jaukioje šeimos šventėje krito į akį: tai graži lietuvių visuomenės koalicija. Svečių tarpe gausu buvo Altos žmonių -- dr. K. Bobelis, T. Blinštrabas, kun. A. Stašys; gausu LB veikliųjų atstovų -- dr. P. Kisieliūnas, inž. B. Nalins, St. Džiugas ir visa eilė kitų. Vaišėse dalyvavo visa LŽS cv, taip pat lietuviškų dienraščių redaktoriai -- kun. P. Garšva, kun. J. Prunskis, M. Gudelis. Matėsi taip pat nemažai gydytojų, agronomų ir kitų profesijų atstovų. Svečių pavarėdė liudija, kad dr. L. Kriaučeliūnui bei jo šeimai labai rūpi lietuvių visuomenės konsolidacija, kad mūsų tautinė bendruomenė ateities keliais žengtų ne skaldymosi, bet vienybės bei tolerancijos keliu. Pulk. A. Reklaitis jauną abiturientę apdovanojo Lietuvos Fondo išleistu medaliu, o jaunimą bei senimą iki nakties glumoms linksmino Neolithuanų orkestras.

• KRAUČELIŲNŲ šeimos vaišėse iš kai kurių LB žmonių teko išgirsti įdomią naujieną: keli mūsų mokslininkai, LB vadovybės pakviesti, kitų metų Lietuvos nepriklausomybės šventei ruošia informacinį leidinį anglų kalba apie tai, kaip okupantai sunaikino nepriklausomybės laikais smarkiai sužydėjusią Lietuvos ekonomiką, kaip buvo sunaikintas Lietuvos intelektualų bei aplamai inteligentijos avangardas. Leidinys būsiąs didesnis negu "Violations of the Human Rights". Pastarasis leidinys yra verčiamas į ispanų kalbą, o leidiniui paremti aukas, šalia kitų, rūpestingai rinko ir lietuviškos spaudos bendradarbis Antanas Stakėnas. Beje, A. Stakėnas tragiškai žuvo nelaimingą birželio 13 d. automobilio katastrofoje. Tą pat dieną Chicago pasiekė žinia, kad sostinėje Washington mirė lietuvių poezijos vienas milžinų -- poetas Jonas Aistis. Mirties proga Dirvoje paskelbtas Stasio Barzduko nekrologinis straipsnis apie mirusį poetą rikiuotinas į geriausių straipsnių mūsų periodikoje eilę. Poeto J. Aisčio kai kurios gyvenimo detalės, po kalbis su juo bei poeto ktryba, plaukianti iš autoriaus lūpų, kun. A. Kezlio dėka yra įamžinta filmo detalėse. Belieka tik filmą suredaguoti bei laboratoriniai paruošti. Tam, žinoma, reikia lėšų. Tikėkime, kad lietuvių vi suomenė, sujudanti poeto mirties, parems aukomis filmo re-

LŽS garbės nario diplomu apdovanotas spaudos veteranas Juozas Pronskus su LŽS cv nariais: Vyta. Kasniūnu, J. Janušaičiu, kun. J. Vaišniu ir Alg. Pužausku. P. Maletos nuotrauka

dagavimą bei galutinį paruošimą.

• RUGPJŪČIO mėnesį prie Clevelando įvyks jubiliejinė lietuvių skautijos stovykla. Į ją važiuoti rengiasi ir nemažai Chicago lietuvių skautų, jų tarpe ir visa "Miško brolių" draugovė, vadovaujama skautininko Juozo Šaičiūno. S. J. Šaičiūnas jubiliejinėje stovykloje eis komendantu pareigas, o energingi bei savo veikla pasižymėję "Miško broliai" žada jam talkininkauti. Metinė Chicago lietuvių skautų stovykla, kaip ir kiekvienais metais, bus liepos mėnesį savojoje Rako vardo stovyklavietėje, Custer, Mich. Kadangi šiais metais sukanka 40 metų kai žuvo transatlantiniai lakūnai Darius ir Girėnas, tai berniukų stovykla vadinsis jų vardu.

• LIETUVIŲ žurnalistų Sąjungos centro valdyba birželio 3 d. "Menės" salėje pagerbė tris lietuvių laikraštininkus -- žemaičius, sulaukusius 80 metų amžiaus. Būtent, buvusį ilgametį Naujienų redaktorių inž. Kostą Augustą, buvusį pirmosios Nepriklausomos Lietuvos žurnalistų Sąjungos valdybos narį

Juožą Pronską ir ilgametį bei dabartinį "Keleivio" redaktorių Jackų Sondą. Žurn. Juozas Pronskus ta proga pakeltas į LŽS garbės narius ir jam įteiktas specialus, meniškai padarytas diplomatas. Vaišių metu, kurias pravėdė LŽS cv išdininkas J. Janušaitis, kalbėjo visa eilė sveikintojų. Šalia kitų, tris sukaustuvininkus -- socialdemokratų ir liaudininkų partijų narius -- atvirais bei gražiais žodžiais sveikino ir LŽS cv pirm. kun. Juozas Vaišnyš, SJ, nebodamas, kad "Keleivis" savo metu buvo didelis lietuvių žurnalistų priešinys, o "Naujienose" dar ir dabar pasitaiko išpuolių prieš pasiskirusius žurn. A. L. Barausko žemaičių tarpe atlikta meninė dalis buvo įspūdinga. Vyta. Kasniūnas ta proga perskaitė žurn. J. Ciceño parašytą Juozo Pronskaus gyvenimo apibraižą. Pagerbimas praėjo jaukioje bei vieningoje nuotaikoje.

• BREŽNEVO apsilankymo JAV proga dienraštis "Chicago Sun-Times" paskelbė įdomų Petro Indreikos laišką, kurį skaitytojai čia gali ištiesai pasiskaityti: .

66 CHICAGO SUN-TIMES, Fri., June 15, 1973

Letters to the editor

Brezhnev and Lithuania

We hope the American press will soon change its focus of attention from Watergate to the arrival of Russia's Communist Party secretary general, Leonid Brezhnev, on June 15. We American Lithuanians would like to urge President Nixon to put on his agenda for discussion the following points:

- (1) Normalization of East-West relations.
- (2) Freeing the Soviet Union's occupied lands--namely the Baltic States: Lithuania, Latvia and Estonia which were illegally annexed by the U.S.S.R. in 1940.
- (3) The continued occupation of the Baltic States is a major cause of the dangerous world tensions which now beset mankind and, therefore, constitute a serious threat to peace. The Soviet Union should follow the U.S. government policy and its principles of self-determination of every nation, large and small.
- (4) The government of the U.S.S.R. resorted to mass deportations, arrest and outright physical genocide. Over 15 per cent of the entire population of Lithuania perished in Soviet jails and concentration camps in the Arctic regions of Siberia and still there are 150,000 Lithuanians alive there today. Let these people return to their native homeland.
- (5) Repeal the Soviet-German nonaggression pact which was signed on Aug. 23, 1939, in Moscow by Ribbentrop and Molotov.

Peter Indreika, President, Lithuanian American Community East Chicago

(Nukelta 17 psl.)